

СОМБОР

Сомбор се први пут спомиње 1360. године као насебина на поседу властелина под именом Цобор, а прво пуно име насебине носи назив Цобор-Сент-Михаљ. Услов да насебина заслужи име светитеља био је њен убрзан развој и изградња цркве. Од свог зачетка, ова насебина је припадала мађарском краљевству све до 1541. године, када је освајањем Турака ушла у састав Отоманског царства. У то време, приликом повлачења Угара на север, дошло је до промене имена насеља, када је православно српско становништво почело да прилагођава угарски назив Цобор свом језику у назив Сомбор. Од 1687. године град је под Хабзбуршком влашћу, а тек 1749. године за време владавине царице Марије Терезије успева да се избори за независан статус слободног краљевског града. Ослобођењем Сомбор ступа на праг грађанског друштва и почиње убрзани развој. Године 1786. постаје стално седиште Бачко-бодршке жупаније у чијем саставу су били Суботица и Нови Сад.

Данас је град Сомбор административни центар Западнобачког округа. Налази се на крајњем северо-западу Републике Србије, 175 км северозападно од Београда и 220 км јужно од Будимпеште. Територија општине Сомбор се простире на површини од 1.177,22 км². Према последњим попису из 2002. године у Сомбору живи укупно 97.263 становника, од тога у самом граду живи 51.471 становника, а у 31 насељених места 45.792 становника.

На територији града Сомбора живе припадници 21 националности. Већинско становништво је српске националности, затим мађарске (12,73%), хрватске (8,33%), буњевачке (2,81%), црногорске, југословенске, албанске, бошњачке, бугарске, горанске и македонске националности. Ту су још и представници немачке, ромске (415), румунске (250), русинске (75), словачке (117), словеначке (81), украјинске (27) и чешке (16) националности.

Преглед сектора културе града Сомбора¹

Градска власт Сомбора организована је кроз четири организационе јединице. За област културе задужено је Одељење за друштвене делатности у којем постоји особа која је надлежна за културу, која истовремено прати рад установа културе чији је оснивач град Сомбор и активно учествује у решавању проблема у области културе. И у оквиру градског већа постоји члан надлежан за културу који активно учествује у раду Одељења за друштвене делатности.

Сомбор има и стручну комисију која врши избор пројеката који се финансирају из буџета града. Комисију именује Градоначелник на период од годину дана, а одлуке комисије су обавезујуће. Поред

¹ Преглед сектора културе представљен је у складу са достављеним подацима од стране локалне управе и градских установа културе. Тамо где подаци не постоје биће посебно наглашено.

комисије, град има и скупштинско радно тело надлежно за културу – Одбор за образовање, просвету и културу које се бави питањима и разматра предлоге који се тичу развоја и унапређења културе и просвете и предлаже Скупштини доношење одговарајућих одлука из њене надлежности.

Град има стратегију социјалног и економског развоја у којима се разматра културни развој.

Из буџета града Сомбора финансира се шест установа културе у домену плата запослених, текућих трошкова и програма:

- ✓ Народно позориште Сомбор
- ✓ Галерија *Милан Коњовић*
- ✓ Историјски архив Сомбор
- ✓ Градска библиотека Карло Бијелицки
- ✓ Градски музеј Сомбор
- ✓ Културни центар *Лаза Костић*

Буџет за културу града Сомбора у односу на укупан градски буџет у периоду 2006. до 2009. године није имао значајне осцилације и у просеку износи око 10 %.

Табела 1: Приказ буџета за културу и његовог удела у укупном градском буџету у периоду од 2006. до 2009. године

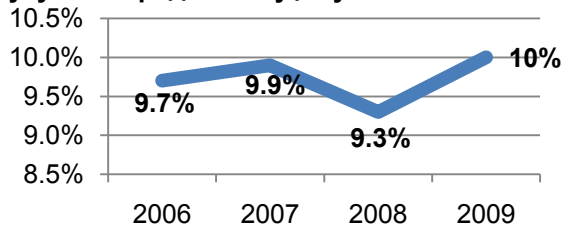
Година	Укупан градски буџет у еврима	Укупан градски буџет у динарима	Буџет за културу у еврима	Буџет за културу у динарима	% од укупног градског буџета
2006.	12.798.829,25	1.076.515.928,00	1.241.099,61	104.389.509,00	9,7
2007.	15.844.534,08	1.266.932.114,00	1.566.845,10	125.285.248,00	9,9
2008.	18.515.569,02	1.507.756.113,00	1.715.784,57	139.719.426,00	9,3
2009.	13.787.798,52	1.295.097.566,00	1.362.962,35	128.024.008,00	10

Табела 2: Структура буџета за културу у периоду од 2006. до 2009. године

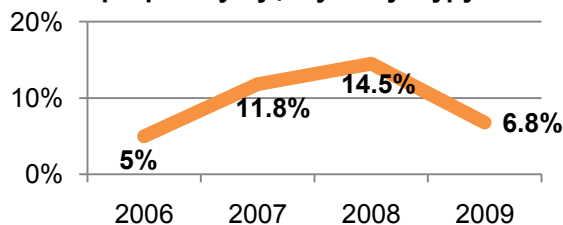
Година	Плате и доприноси	Материјални трошкови	Програми и пројекти
2006.	60,4%	34,6%	5%
2007.	56,1%	32,1%	11,8%
2008.	59,6%	25,9%	14,5%
2009.	73,1%	20,1%	6,8%

За разлику од удела буџета за културу који показује извесну стабилност удео за програме у оквиру буџета за културу након великог раста у 2007. и 2008. години, у 2009. години бележи изражен пад.

Приказ 1: Тенденција кретања буџета за културу у укупном градском буџету

Приказ 2: Тенденција кретања средстава за програме у буџету за културу

У културним делатностима у граду Сомбору запослене су 144 особе међу којима предњаче мушкарци, док су у оквиру образовне структуре особе са вишом и високом стручном спремом и средњом стручном спремом уједначене.

Табела 3: Број запослених у култури града Сомбора

Укупан број запослених у култури града Сомбора	Мушки	Женски	ОШ	ССС	ВШ И ВСС
144	82	62	24	60	60

Градски музеј Сомбор

Оснивање Музеја везује се за Историјско друштво Бач-бодрошке жупаније које је основано 1883. године. Циљ Друштва био је прикупљање и сређивање старина путем ископавања, поклона или куповином за потребе Музеја. Друштво 1887. године добија једну просторију у приземљу Жупаније за потребе Музеја. Од тада па до завршетка Другог светског рата, рад Друштва био је мање или више успешан. Од 1936. године Друштво носи име Историјско друштво Сомбор. Уласком мађарске војске у Сомбор, Музеј је стављен под надзор Мађарског инспектората за музеје. Музеј се отвара одмах по завршетку Другог светског рата, 1945. године. За директора ове установе, тада је постављен сликар Милан Коњовић. Музеј је отворио књижевник Вељко Петровић, а изложба којом је отворен била је колекција слика

југословенских аутора у власништву Павла Бељанског.

Данас је Градски музеј Сомбор музеј комплексног типа, који својом надлежношћу покрива територију града Сомбора, и општина: Апатин, Кула, и Оџаци. Део зграде Музеја датира из 1870. године, а други део, зграда у којој се налази Галерија савремене уметности, потиче из 1945. године. Оба здања су проглашене културним добрима.

Музеј свој рад обавља кроз следећа одељења: археолошко, етнолошко, историјско одељење са депадансом Музеја Батинске битке код Бездана, и одељење историје уметности са завичајном збирком, збирком примењене уметности и са Галеријом савремене југословенске уметности и збирком – *Ликовна јесен*. Од 1995. године депаданс Музеја Батинске битке код Бездана је ван функције. Градски музеј Сомбор је регионални музеј комплексног типа који својом делатношћу поред града Сомбора покрива још три општине: Апатин, Кулу и општину Оџаци

У току свог вишедеценијског рада (118 година) Градски музеј је био носилац целокупне заштите културних добара на пољу археологије, историје, етнологије, историје уметности... У Музеју је за ове године урађено низ значајних програма из археологије (систематско вишегодишње ископавање халштатске некрополе *Ђелфелд* код Дорослова и други), етнологије (народне ношње и обичаји народа и народности у Сомбору и околини) у оквиру сталне поставке и пратећих програма.

• Просторни капацитети

Музеј се простира у три објекта. Завод је добио податке само за два објекта укупне површине 2.717 м²: Централна зграда површине 1.901 м² и Музеј *Батинске битке* – 816 м². Трећи објекат за који нису добијени подаци је зграда Галерије савремене уметности. Музеј има прилаз особама са инвалидитетом.

Приказ 3: Структура фонда Музеја

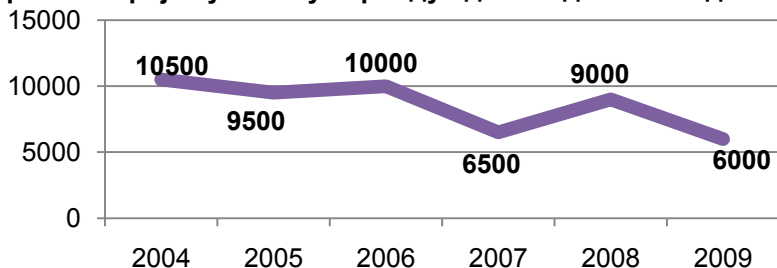
• Фонд

Музејски фонд броји 33.792 предмета смештених у више збирки по одељењима - археолошко, нумизматичко, етнолошко, историјско одељење са депадансом Музеја *Батинске битке* код Бездана, природњачко одељење и ликовно одељење са завичајном збирком и збирком примењене уметности и са Галеријом савремене југословенске уметности и збирком са колоније *Ликовна јесен*. Сви предмети по збиркама су обрађени, док број конзервираних предмета није наведен у упитнику. Године 2007. урађена је ревизија целокупног фонда Музеја. Стална поставка Музеја је из 2007. године.

- **Програми и публика**

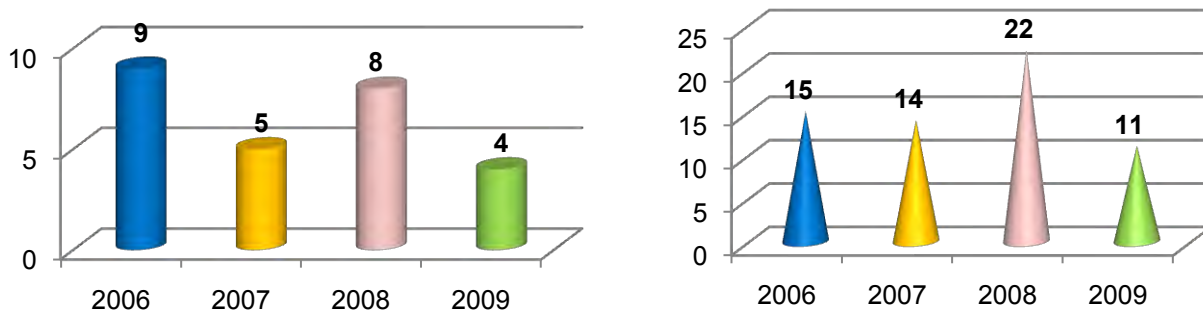
У периоду од 2004. до 2009. године Музеј је имао укупно 51.500 посетилаца. Приметан је значајан пад у 2007. и 2009. години. Само у Ноћи музеја у 2009. години било је 2.000 посетилаца.

Приказ 4: Тенденција кретања броја публике у периоду од 2004. до 2009. године

Поред основне делатности Музеј организује изложбе, предавања, трибине, дебате, радионице, промоције књига, концерте, Недељу археолошког филма, ДЕБ, Ноћ музеја, летње програме, сарадња са Амбасадама, стручне скупове и уметничке преформансе.

Приказ 5: Број изложби (слика 1) и број додатних програма (слика 2) у Музеју у периоду од 2006. до 2009. године

Поред наведених активности, сомборски Музеј реализује и креативне музејске радионице *Игром до спознаје*, намењене школама, а затим и радионице за децу ометену у развоју.

У оквиру своје издавачке делатности Музеј објављује стручни часопис, *Годишњак Градског музеја Сомбор*. Објавио је и монографију *Дорослово-Ђепфелд*, затим публикацију *Ојкање* (из домена етномузикологије) и *Ускршња јаја* – писанице. Музеј штампа и двојезичне брошуре на српском и енглеском језику. Године 2003. објављен је водич кроз музеј и његову сталну поставку. Музеј објављује и материјал у вези са својим програмима.

Музеј има *Пријатеље музеја*, неформално удружење које чине физичка и правна лица, удружења и професионалне асоцијације. *Пријатељи музеја* помажу рад сомборског музеја донацијама, сугестијама и предлозима. Заузврат, Музеј нуди низ погодности, као што су бесплатне посете и разгледање сталне поставке Музеја, Галерије савремене југословенске уметности и осталих тематских изложби, уз могућност да се поведу још два посетиоца.

Радно време од понедељка до петка је од 09 до 18 часова, а летње радно време је двократно од 09. до 13 и од 18 до 21 час. Суботом музеј ради од 09 до 13 часова као и недељом у истом интервалу али само за најављене групе од 10 и више посетилаца.

Цена улазнице за пензионисана лица износи 30,00 динара, за ђаке 50,00, а за одрасле 80,00 динара.

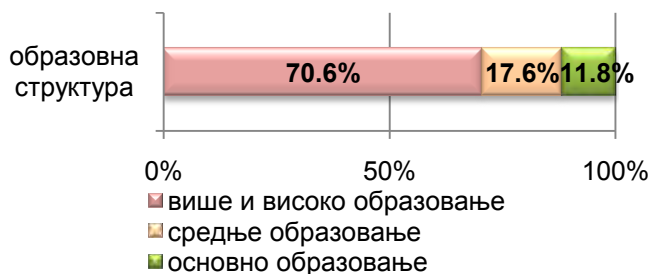
Музеј има стручну библиотеку.

Установа не ради истраживања потреба публике.

- **Кадрови**

Закључно са мартом 2009. године у Музеју ради 17 запослених. У оквиру образовне структуре предњаче високообразовани којих има 12. Средњеобразованих је троје, док двоје запослених има само основно образовање. Музеј Заводу није доставио полну и старосну структуру запослених. У основној делатности ради 70,6% запослених.

Приказ 6: Образовна структура запослених

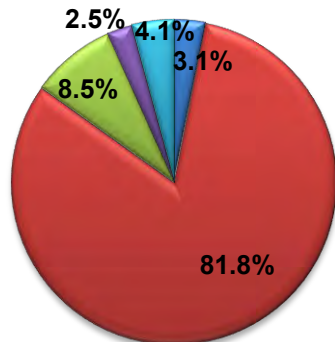

• Буџет

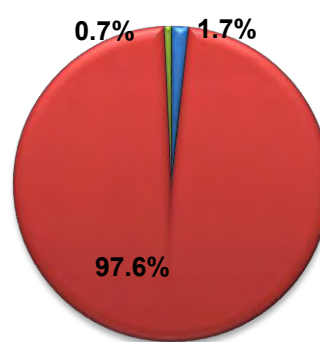
Музеј се највећим делом финансира из градског буџета, а део добија од Републике (само у 2008. години) и Покрајине, док један део успева да обезбеди и из сопствених прихода. Укупан буџет за Музеј у 2008. години износио је 277.532,85 евра (22.600.000,00 динара), док је у 2009. години опао на 149.395,35 евра (14.032.810,00 динара). У 2008. години на програме и пројекте утрошено је 31.928,56 евра (2.600.000,00 динара), док је у 2009. години утрошено само 2.767,99 евра (260.000,00 динара) које је Музеј добио од Покрајине.

Приказ 7: Извори финансирања у 2008. и 2009. години

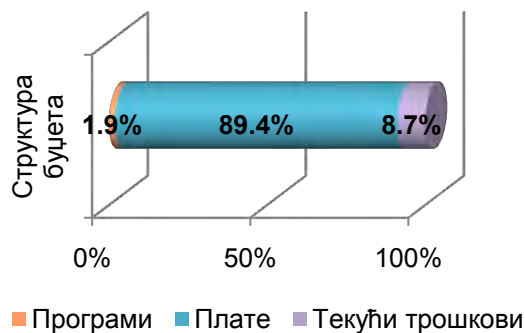
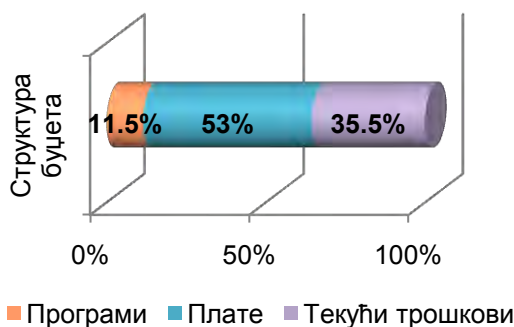
- Република
- Град
- Покрајина
- Сопствени приходи
- Приватни сектор и остало

- Покрајина
- Град
- Сопствени приходи

Приказ 8: Структура буџета у 2008. и 2009. години

У 2008. години Музеј је имао три инвестиције у вредности од 38.743,51 евра (3.154.954,00 динара). Тип инвестиције односио се на замену прозора, фасадно осветљење и унутрашња фасада.

Табела 4: Последња инвестициона улагања

Тип инвестиције	Финансијер	Година	Износ у еврима	Износ
Замена прозора	Покрајина и Град	2008.	17.521,04	1.426.770,00
Фасадно осветљење	Град	2008.	2374,54	193.363,00
Унутрашња фасада	Град	2008.	18.847,93	1.534.821,00

- **Проблеми**

Музеј указује на недостатак простора за депо. У погледу техничке опремљености музеју недостаје конзерваторска радионица и опрема за исту. Истиче се и недовољно финансијских средстава за пројекте. Што се тиче кадровске структуре потребни су: чувари, документалисти, кустоси, педагози и водичи.

Градска библиотека „Карло Бијелицки“

На захтев 129 потписника, међу којима је било и 30 Срба, основана је 1844. године *Мађарска читаоница*. Од Прве генералне скупштине Удружења за оснивање јавне општинске библиотеке, 2. јануара 1859. године, Градска библиотека у Сомбору налазила се до 1920. године у Градској кући. Њен утемељитељ и дугогодишњи библиотекар био је финансијски службеник Карло Бијелицки (1813-1878). У најранијим деценијама постојања главнину књижног фонда чинила је немачка књига. Од 22.687 књига у 1881. години на немачком језику је 19.582, на мађарском 2.595, на српском 352 и 158 књига на латинском, француском и другим језицима. Након 1920. године Библиотека се сели у зграду некадашње Мађарске читаонице где су данас смештени Дечје одељење и управа. Због све већег књижног фонда крајем 60-их година одељење за одрасле пресељено је у зграду некадашње Народне банке. Уз позајмно одељење и књиговезницу у приземљу, на спрату се сада налазе Одељење за каталогизацију, са Читаоницом за научни рад, Завичајно одељење, Одељење за развој и унапређење библиотечке

делатности и Одељење општинских послова. Крајем 80-их година Библиотека је дограђена и добија коначан изглед зграде са три нивоа. Новим Законом о библиотекарству 1994. године постала је матична библиотека Западнобачког округа. Сомборска библиотека од 1999. године пројектом *New City Пробуђени град* почиње нови програмски концерт и постаје савремени информациони-дигитални центар регионалног значаја. Пројекат је обухватио комплетно уређење и опремање Информационо-дигиталног центра *Конгрес центар 025*, а планирана је и изградња *Бизнис центра* и уређење библиотека у насељеним местима округа, а по концепту Европске уније о јединственој библиотечко-информационој мрежи и новим услугама. Сомборска библиотека је у склопу пројекта адаптирала и осавременила пет сеоских библиотека, а у току је план реновирања и опремања преосталих стационираних огранака.

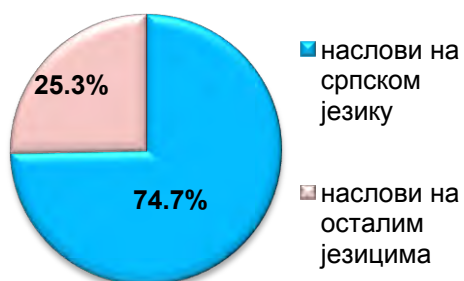
- **Просторни капацитети**

Простор који установа користи је у власништву Библиотеке. Заводу нису достављени подаци о површини којом Библиотека располаже. Библиотека има читаоницу са 26 места за седење. Установа има обезбеђен приступ за особе са инвалидитетом нити простор за јавне програме.

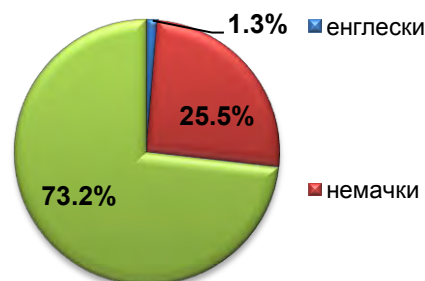
- **Фонд**

Књижни фонд Библиотеке, закључно са јулом 2009. године када су прикупљени подаци, броји 347.455 публикација од којих је 259.988 књига, брошура, новина и часописа на српском језику, а 87.467 на осталим језицима. У оквиру фонда Библиотека има и 332 наслова часописа и 287 листова на српском језику. За период од 2005. до 2008. године Завод не располаже подацима о броју набављених издања по годинама, али је у поменутом периоду Библиотека укупно набавила 12.808 публикација, а само у 2009. години 5.541 књига. За те потребе у поменутом периоду добила је 59.330,08 евра (5.034.650,00 динара) и то 29.390,17 евра (2.494.000,00 динара) од Града и 29.939,91 евра (2.540.650,00 динара) од Републике. Библиотека је ушла у процес дигитализације. До сада је дигитализована периодика завичајне збирке – 10.308 јединица.

Приказ 9: Однос фонда на српском и осталим језицима

Приказ 10: Структура фонда на страним језицима закључно са септембром 2009. године

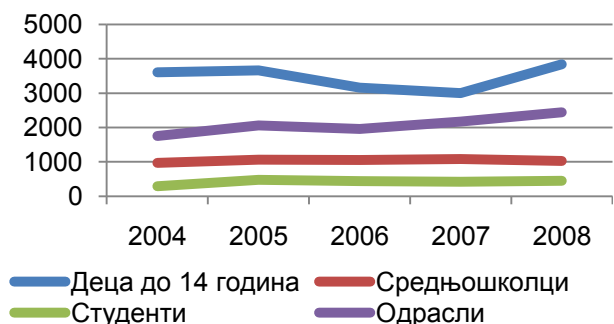
• **Програми, публика и корисници**

Закључно са децембром 2008. године Библиотека има 7.749 корисника или 8% укупног становништва града Сомбора. Највећи број чине деца до 14 година, а најмањи студенти.

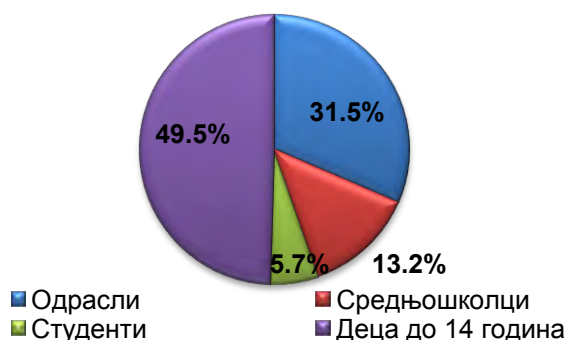
Табела 5: Број корисника у периоду од 2004. до 2008. године

	Број уписаних корисника				
	2004	2005	2006	2007	2008
Деца до 14 год.	3609	3659	3162	2999	3839
Средњошколци	971	1061	1058	1078	1026
Студенти	289	475	443	419	445
Одрасли	1751	2060	1957	2173	2439
Укупно	6620	7225	6620	6669	7749

Приказ 11: Тенденција кретања броја корисника у периоду од 2004. до 2008. године

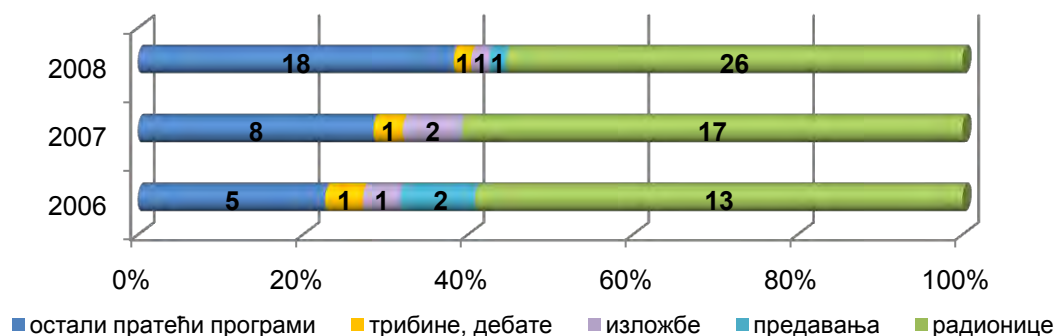

Приказ 12: Структура корисника у 2008. години

Библиотека, поред основне делатности, организује и изложбе, предавања, трибине, дебате, радионице, значајне годишњице града, семинаре, књижевне манифестације и стручно-научне скупове. Додатних програма у периоду од 2006. до 2008. године било је 97 што доноси просек од 32 до 33 програма годишње.

Приказ 13: Број пратећих програма Библиотеке у периоду од 2006. до 2008. године

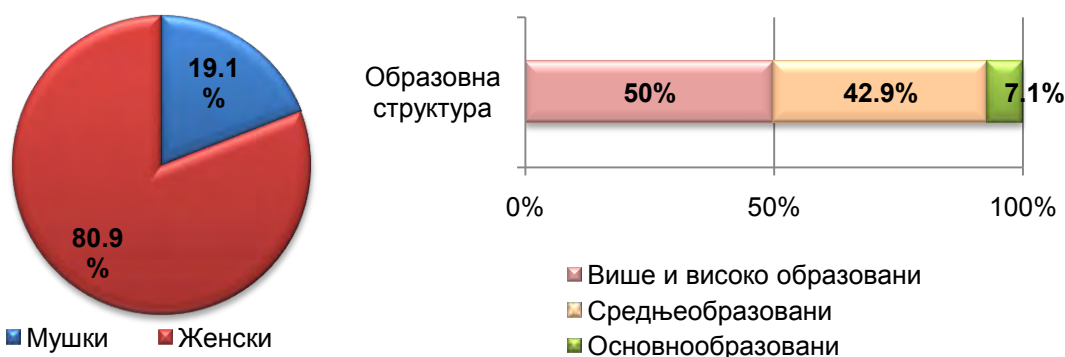
Библиотека је организатор манифестације *Вељкови дани* која је обновљена 2007. године. Манифестација је посвећена поезији Вељка Петровића, а у оквиру ње организује се низ округлих столова и предавања и књижевних вечери. Манифестација обухвата и такмичење за целокупно приповедачко дело од изузетне уметничке вредности. Главна награда носи име према чувеној Петровићевој приповеци – *Вељкова голубица* која се додељује сваке године на основу одлуке трочланог жирија изабраног на период од четири године.

Библиотека је читаоцима доступна сваког радног дана од 7.30 до 19 часова и суботом од 7.30 до 12.30 часова.

• Кадрови

У Библиотеци има укупно 42 запослених. У основној делатности ради 76,2 % запослених. Полна структура показује да предњаче жене. По образовној структури преовлађује више и високообразовани кадар. Податке о старосној структури запослених Завод није добио.

Приказ 14: Полна и образовна структура запослених

Библиотека тренутно има 57 сарадника, пет волонтера и шест војника на одслужењу цивилног војног рока.

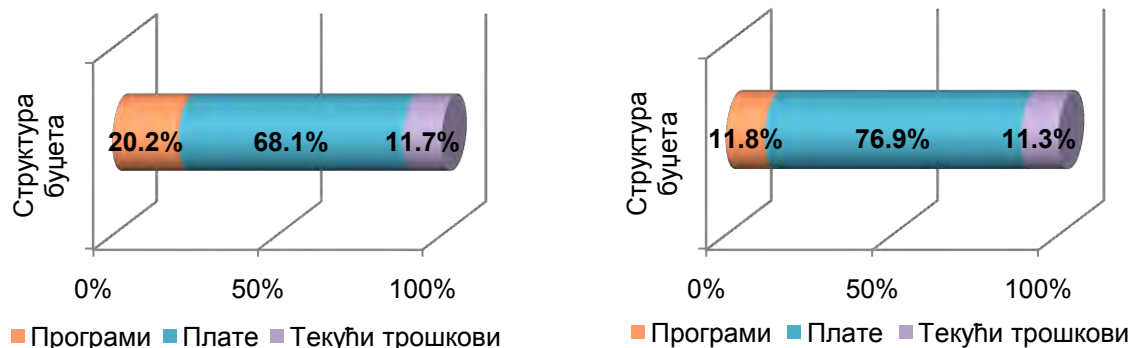
• Буџет

Библиотека се највећим делом финансира из градског буџета а малим делом и из републичког и покрајинског. Укупан буџет Библиотеке у 2008. години износио је 506.657,15 евра (41.258.000,00 динара), од чега је 102.269,63 евра (8.328.000,00 динара) утрошено на реализацију програма и пројеката. У 2009. години укупан буџет Библиотеке био је мањи, 385.682,64 евра (36.227.440,00 динара), од чега је 45.384,52 евра (4.263.000,00 динара) потрошено на реализацију програма и пројеката.

Приказ 15: Извори финансирања Библиотеке у 2008. и 2009. години

Приказ 16: Структура буџета Библиотеке у 2008. и 2009. години

Последња инвестициона улагања односе се на грађевинске радове и опрему у оквиру Пројеката Библиотеке. Приоритетна инвестициона улагања усмерена су на даље радове, доградњу, уређење и опремање Библиотеке.

Табела 6: Инвестициона улагања у 2008. и 2009. години

Тип инвестиције	Финансијер	Година	Износ у еврима	Износ у динарима
Суфинансирање завршних радова доградње магацинског простора	Министарство културе	2008.	12.280,21	1.000.000,00
Суфинансирање завршних грађевинских радова дигиталне читаонице <i>Ленка</i>	Покрајински секретаријат за културу	2008.	12.280,21	1.000.000,00
Пројекат <i>Конгрес центар 025</i>	Покрајински секретаријат за културу	2009.	5.376,30	505.000,00

- **Техничка опремљеност**

Библиотека има 27 рачунара који су умрежени и имају приступ интернету.

- **Проблеми**

Библиотека наводи да је потребно уређење и адаптација простора. Кад је у питању техничка опремљеност, Библиотеци је потребан скенер и рачунар за послове дигитализације. Што се тиче финансирања потребно је створити комуникациони план који ће осигурати приоритетно финансирање на локалном нивоу у домену културе. Тренутно у Библиотеци послове обављају волонтери различитих профила и апсолвенти на волонтерским стручним обукама. Да би се применили даљи послови аутоматизације и дигитализације и пратила реализација програма *New City Пробуђени град*, неопходно је повећати број запослених и ангажовати стручне сараднике. Када су у питању програми и пројекти потребно је континуирано праћење и подршка на локалном и републичком нивоу.

Историјски архив Сомбор

Историјски архив Сомбор основан је 1948. године. Историјски архив Сомбор је територијално надлежан за град Сомбор и општине Кула, Апатин, Оџаци и Бач (са 37 насељених места). Највреднији документ који се чува у Архиву је оригинална Повеља слободног и краљевског града Сомбора из 1749. године са потписом и печатом царице Марије Терезије.

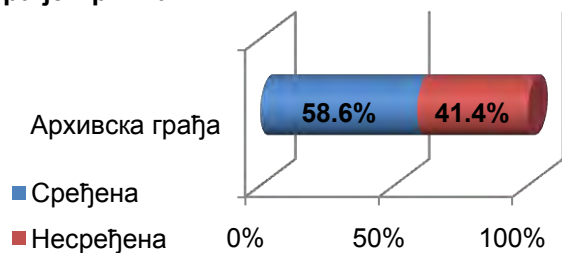
• Просторни капацитети

Укупна површина зграда износи 974 м², депо је величине 750 м², читаоница 34 м² и остале просторије се простиру на површини од 190 м². Зграда архива је споменик културе и дата је установи на коришћење без накнаде. Архив нема простор за додатне програме.

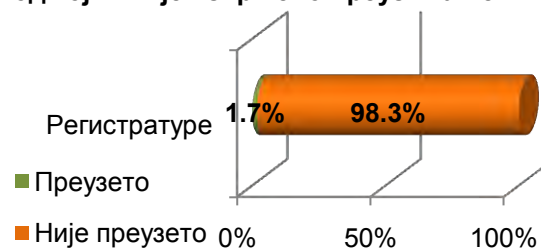
• Фонд

Архив, закључно са јулом 2009. године када су подаци прикупљени, поседује 3.090,57 м архивске грађе обухватајући период од 1612. до 2007. године, од чега је сређено 1802,09 дужних метара. Од 648 евидентираних регистратура, код 11 је извршено преузимање. Архив располаже са 558 фондова и збирки, од којих је 327 сређено. Архив поседује 29 фондова и збирки категорисаних као културно добро од изузетног значаја као и 74 фонда и збирке категорисаних као културно добро од великог значаја.

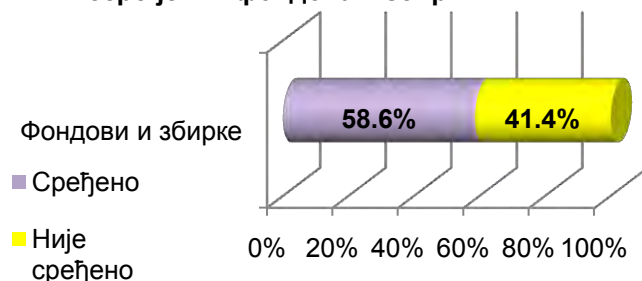
Приказ 17: Однос сређене и несређене грађе Архива

Приказ 18: Однос преузетих и регистратура код којих није извршено преузимање

Приказ 18: Однос сређених и несређених фондова и збирки

• Програми и корисници

У 2008. години кроз Архив је прошло 89 истраживача, док је број истраживачких дана 145. Број домаћих корисника архивске грађе и библиотечког материјала је 804, а страних 24.

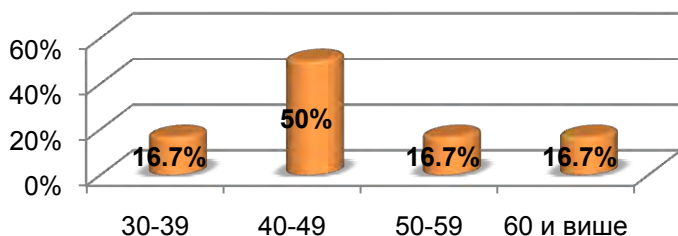
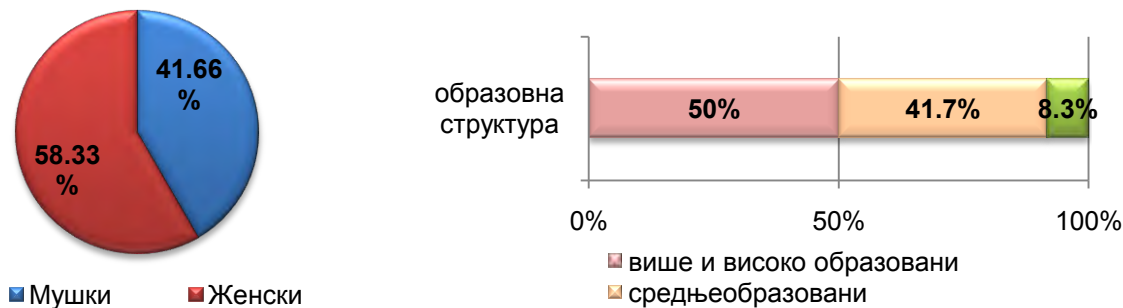
Поред своје основне делатности, Архив реализује пројекте, издаје књиге, приређује изложбе и пружа услуге истраживачима, али то чини ретко. Од 2006. до 2009. године организована је једна изложба и објављене две публикације.

Архив је остварио сарадњу са Градским музејем Сомбор приликом реализације сталне поставке музеја, а затим и са Архивом Војводине приликом реализације пројекта штампања фототипског издања *Повеље слободног и краљевског града Сомбора из 1749. године (2007-2008)*.

• Кадрови

Архив има 12 запослених, од којих 10 или 83,3% ради у основној делатности. Просек година свих запослених је 48. Старосна структура показује да највећи број запослених спада у категорију од 40 до 49 година, да нема запослених испод 30 година и да је по двоје запослених распоређено у осталим старосним категоријама. У полној структури предњаче жене. По образовној структури преовлађује високообразовани кадар.

Приказ 19: Полна, образовна и старосна структура запослених у Архиву

Архив не ангажује спољне сараднике, нема волонтере нити војнике на цивилном одслужењу војног рока који помажу у раду Установе, али има потребу за последње набројаним видом сарадње.

• Буџет

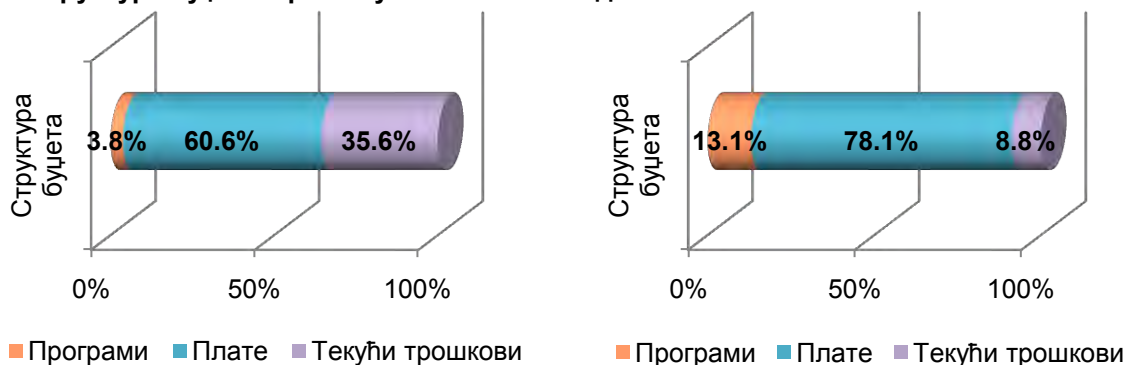
Архив је територијално надлежан за град Сомбор и општине: Апатин, Кула, Оџаци и Бач, а однос средстава које добија од Сомбора и осталих општина је 98% према 2%.

Дакле, главни извор финансирања Архива је град Сомбор, али део средстава добија и од Покрајине и општина коју својом делатношћу покрива (Апатин, Оџаци и Кула, док Бач није учествовао у финансирању) док су сопствени приходи у 2008. године износили 18.365,79 евра (1.495.560,00 динара), а 2009. године 8527,56 евра (801.000,00 динара). У 2009. години општине нису учествовале у финансирању рада Архива. Укупан буџет Архива у 2008. години био је 166.961,80 евра (13.596.000,00 динара), док је у 2009. години пао на 117.341,82 евра (11.022.000,00 динара). За програме је у 2008. години издвојено 6.411,33 евра (522.086,00 динара), а у 2009. години удео програма је више него двоструко увећан на 15.426,27 евра (1.449.000,00 динара).

Приказ 50: Извори финансирања Архива у 2008. и 2009. години

Приказ 51: Структура буџета Архива у 2008. и 2009. години

Инвестиције у 2008. години односиле су се на реконструкцију крова Архива у износу од 27.188,39 евра (2.214.000,00 динара), док је у 2009. години Архив на инвестиције утрошио 13.126,69 евра (1.233.000,00 динара). Приоритетна инвестициона улагања односе се на завршетак гасификације Архива и изградњу новог депоа за архивску грађу у дворишту Архива.

Табела 7: Инвестициона улагања од 2007. до 2009. године

Тип инвестиције	Финансијер	Година	Износ у еврима	Износ
Реконструкција крова Архива	Министарство културе	2008.	27.188,39	2.214.000,00
Систем против-пожарне и против-провалне заштите	Град Сомбор	2009.	3.758,08	353.000,00
Металне архивске полице	Град Сомбор	2009.	2.448,61	230.000,00
Рачунарска опрема	Покрајински секретаријат за културу	2009.	2.661,53	250.000,00
Метални ормани за карте	Министарство културе	2009.	4.258,46	400.000,00

- **Техничка опремљеност**

Архив поседује 11 рачунара који су умрежени и имају приступ интернету.

- **Проблеми**

Архиву је потребан нов простор, тј. депои за смештај архивске грађе као и за изложбе и сличне намене. Предлог решења је изградња новог објекта у дворишту Архива, као и реконструкција постојећег објекта Архива.

У погледу техничке опремљености не постоје у Архиву ни основни услови за адекватан смештај, чување и заштиту архивске грађе. Потребно је нисконапонско осветљење у депоима, лифт за пренос грађе, метални ормани и полице за смештај грађе, термометри и хидрометри у депоима, решавање грејања на каљаве пећи. Предлог решења је изградња и опремање новог депоа по стандардима за чување архивске грађе и реконструкција и опремање постојећег објекта у коме је смештена грађа и у коме су радне просторије.

Потребно је повећање буџета Архива на годишњем нивоу, како за зараде тако и за инвестиције и материјалне трошкове. Предлог решења је учешће Покрајине и Министарства културе у финансирању изградње новог и реконструкције постојећег објекта Архива, као и веће учешће општина Апатин, Кула, Оџаци и Бач у финансирању материјалних трошкова Архива.

С обзиром на кадровску структуру, постоји недовољан број запослених радника, неадекватна структура запослених, не постојање специјализације запослених. Потребно је запошљавање још 5 нових радника; историчар, филолог за латински и немачки језик и два радника са гимназијом, с тим што је један са знањем мађарског језика.

Архив годинама не реализује озбиљне пројекте у издавачкој и изложбеној делатности због недовољног броја запослених.

Галерија Милан Коњовић²

Галерија Милан Коњовић у Сомбору делује од 1966. године са збирком од 1.084 радова славног сликара Милана Коњовића, из периода од 1913. до 1990. године. Галерија је настала када је славни сликар поклонио 500 слика свом родном граду Сомбору. Временом се фонд слика увећавао. Унутар збирке има и десетак донација других лица, те 17 платна дарованих од стране уметникове кћерке Вере Коњовић Амиџић. Стална поставка је променљивог карактера, са повременим тематским изложбама везаним за живот и рад сомборског сликара. Поред великог броја слика, Галерија располаже богатом документацијом о свом раду и комплетном био – библиографском грађом о Милану Коњовићу, која је хронолошки обрађена кроз стручне каталоге, албуме и бројна монографска издања о уметнику. Галерија

је развила богату издавачку делатност, сарадњу са сродним установама и центар је за проучавање опуса Милана Коњовића.

• Просторни капацитети

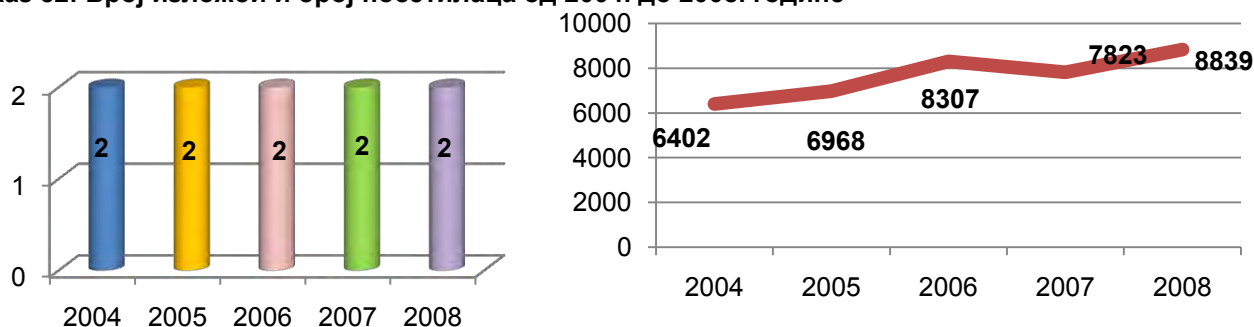
Збирка је смештена у барокној кући подигнутој 1838. године за апотекара Турнера и адаптираној за потребе Галерије. Простор који Галерија користи је у њеном власништву. Објект нема приступ особама са инвалидитетом. Галерија има осам пространих изложбених просторија са око 170 м² изложбене површине.

• Програми и публика

Осим сталне поставке и повремених тематских изложби из опуса Милана Коњовића, Галерија организује и друге пратеће програме: предавања, трибине, дебате и радионице. Од 2006. године поред изложби чији је број константан сваке године, Галерија је 2008. године организовала пет радионица.

Приметан је пораст посетилаца Галерије у периоду од 2004. до 2008. године.

Приказ 52: Број изложби и број посетилаца од 2004. до 2008. године

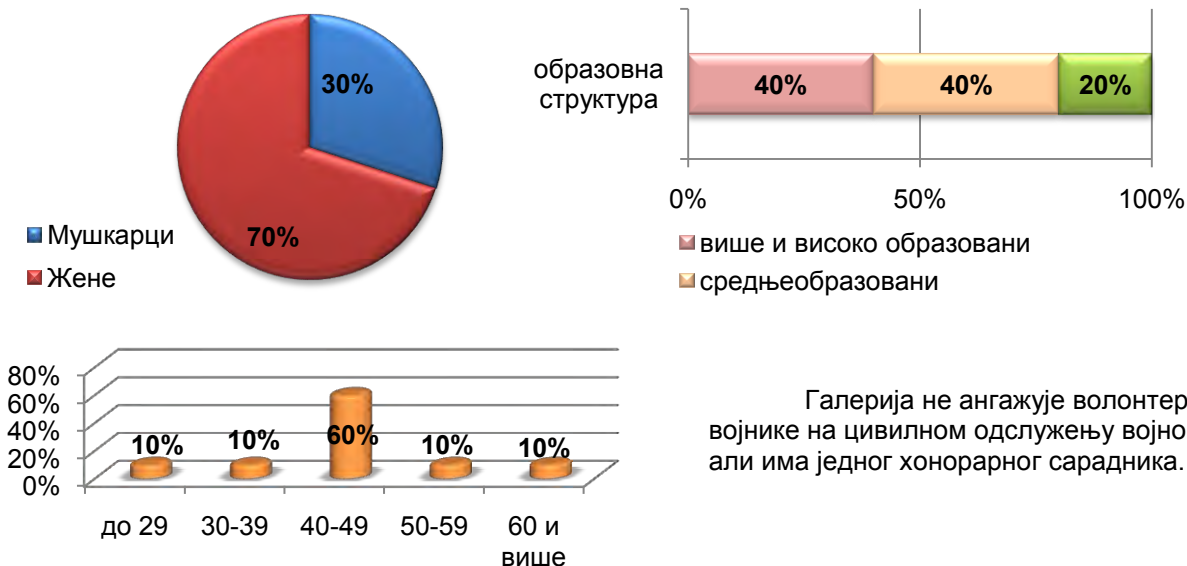
Радно време Галерије од уторка до петка је од 8 до 19, а суботом и недељом од 9 до 13 часова.

• Кадрови

У Галерији ради 10 запослених. У основној делатности раде четири запослена лица. У оквиру полне структуре предњаче жене. У старосној структури најзаступљенији је кадар у четрдесетим годинама. У свим осталим старосним категоријама је заступљен по један запослени. По образовној структури је подједнако заступљен високообразовни и средњеобразовни кадар.

² Галерија Заводу није доставила податке за 2009. годину.

Приказ 53: Полна, образовна и старосна структура запослених у Галерији

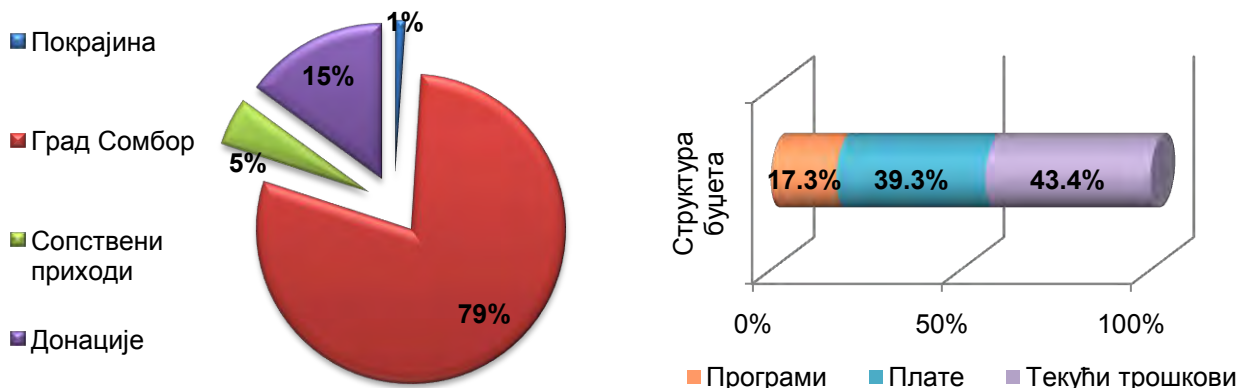

Галерија не ангажује волонтере и војнике на цивилном одслужењу војног рока, али има једног хонорарног сарадника.

• Буџет

Галерија се највећим делом финансира из градског буџета, а мали део добија и од Покрајине. Укупан буџет у 2008. години износио је 122.937,23 евра (10.011.000,00 динара), од чега је 21.318,45 евра (1.736.000,00 динара) одвојено за програме и пројекте.

Приказ 54: Извори финансирања и структура буџета у 2008. години

Последња инвестициона улагања од 2006. до 2008. године износила су 16.136,92 евра (1.320.000,00 динара), а односила су се на текуће одржавање, видео надзор и климатизацију првог спрата Галерије. Приоритетна инвестициона улагања односе се на депо за слике и климатизацију приземља.

Табела 8: инвестициона улагања од 2006. до 2008. године

Тип инвестиције	Финансијер	Година	Износ у еврима	Износ
Текуће одржавање	Град	2006.	2.377,82	200.000,00
Видео надзор	Град	2007.	3.251,62	260.000,00
Климатизација првог спрата	Град	2008.	10.560,98	860.000,00

• Техничка опремљеност

Галерија поседује 5 рачунара који су умрежени и имају приступ интернету.

• Проблеми

Просторни проблеми односе се на депо слика, приручну радионицу, смештај документационог материјала и приручне библиотеке за шта је потребно 160 м² простора. Предлог решења је адаптација тавана Галерије. Поводом техничке опремљености потребан је видеобим ради електронске презентације документационог материјала у вези са Миланом Коњовићем и његовим уметничким делима. Финансирање Галерије не би требало да буде само на нивоу града Сомбора због значаја Милана Коњовића и учесталих изложби Галерије и у другим срединама. Потребна су средства за адаптацију тавана Галерије. Предлог решења је обезбеђивање средстава из Републике и Покрајине. Што се тиче програма и пројеката требало би да се одржи међународна презентација Коњовићевог дела којег од 1987. године није било.

Културни центар Сомбор

Културни центар је основан као наследник славне *Ликовне јесени* и носи име једног од најзначајнијег књижевника који је живео и радио у Сомбору. Културни центар је од самог почетка упућен да делује у више од једне области уметности.

Прихватајући савремени концепт организације културног живота окреће се различитим сферама културног стваралаштва.

Најпрепознатљивија делатност Културног центра је изложбена активност у малој галерији. Рад установе не огледа се

само у галеријској делатности већ и у другим програмима: музичким, сценским, књижевним, издаваштву, подршци активностима младих као и културно-уметничком аматеризму.

• Просторни капацитети

Простор који користи установа је уступљен, односно Културни центар га користи без надокнаде. Галерија за изложбе је величине 110 м² и има капацитете за 200 места за стајање. Мала сала за пројекције, књижевне вечери и предавања величине је 60 м², а број места за седење износи 50. Двориште, где се одржавају концерти величине је 400 м², има 100 места за седење и 400 за стајање. Културни центар нема приступ особама са инвалидитетом.

• Програми и публика

Културни центар организује изложбе, филмске пројекције, сценско-музичке програме, трибине, предавања, књижевне вечери и има издаваштво. Подаци о програмима у 2008. години нису достављени Заводу, изузев да је те године одржано 27 изложби које је видело 2.500 посетилаца и да су уприличене две позоришне представе за децу. У 2009. години организовано је преко 250 програма, од чега је велика већина била у оквиру манифестације *Сомборско лето*.

Табела 9: Приказ броја и посећености програма Културног центра у 2009. години

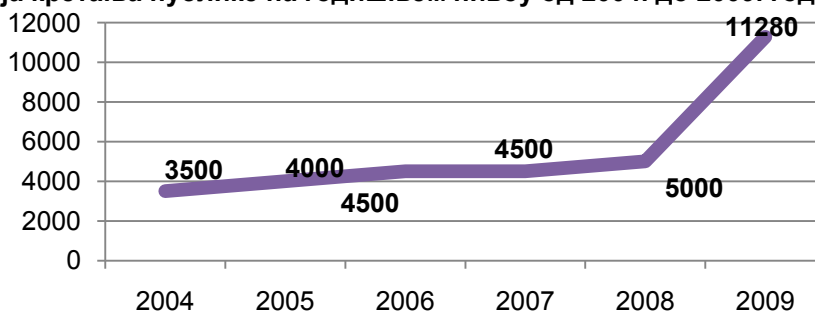
	У установи				Ван установе			
	Наступи		Посећеност		Наступи		Посећеност	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Изложбе	27	26	2.500	8.000	-	2	300	800
Биоскоп	Н.п	10	Н.п	280	-	-	-	-
Трибине, предавања, књижевне вечери	Н.п	15	Н.п	1.000	-	-	-	-
Сомборско лето	Н.п	200	Н.п	Н.п	-	-	-	-

Културни центар *Лаза Костић* негује различите садржаје који се реализују кроз ликовни, музички, књижевни програм, и програм за децу и младе. Постоји и посебан програм *Каравани*, намењен селу. Он подразумева обилазак насељених места и организацију изложби, ликовних колонија, позоришних представа за децу и музичких садржаја. Од програма намењених деци, ту су позоришне представе: *Друштво из парка* и *Мајстор Пепа и црвић Цврле*. У оквиру издавачке делатности и продукције, Културни центар објављује аудио ЦД-е класичне и рок музике.

У Културном центру се одржавају: *Фестивал аматерског филма*, пројекције *Балканског филма*, и фестивал *Бдење душе*, који се одржава у шеснаест градова света истовремено.

Културни центар је организатор манифестације *Шарени свет*, фестивала *Слободна зона*, у сарадњи са удружењима: *Сомборски омладински бум*, *Погромник*, *Студио 5*, *Раванград*, а у партнерству са Туристичком организацијом Сомбор, приређује *Сомборско лето*. Манифестација *Ликовна јесен* је, након 15 година паузе, 2008. године поново покренута уз помоћ Министарства културе и Покрајинског секретаријата за културу, а у плану је да *Ликовна јесен* стекне статус међународне манифестације.

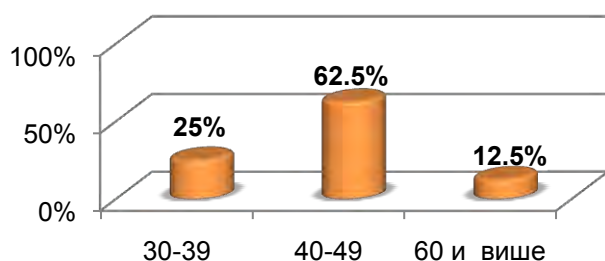
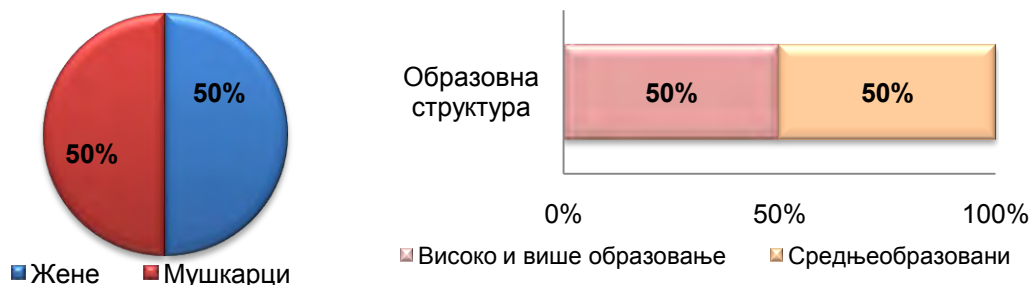
Приказ 55: Тенденција кретања публике на годишњем нивоу од 2004. до 2009. године.

• Кадрови

У Културном центру је запослено осам лица на неодређено време. Од тога троје ради у програмском делу (37,5%). Полна структура показује да је исти однос жена и мушкараца, а старосна да преовлађују кадрови између 40 и 49 година. Просечна старост запослених је 44 године. Квалификациона структура Културног центра показује да су једнако заступљени високо и више образовани као и запослени са средњим образовањем.

Приказ 56: Полна, образовна и старосна структура запослених

Културни центар има 30 сарадника, док нема ни једног волонтера или војника на одслужењу војног рока.

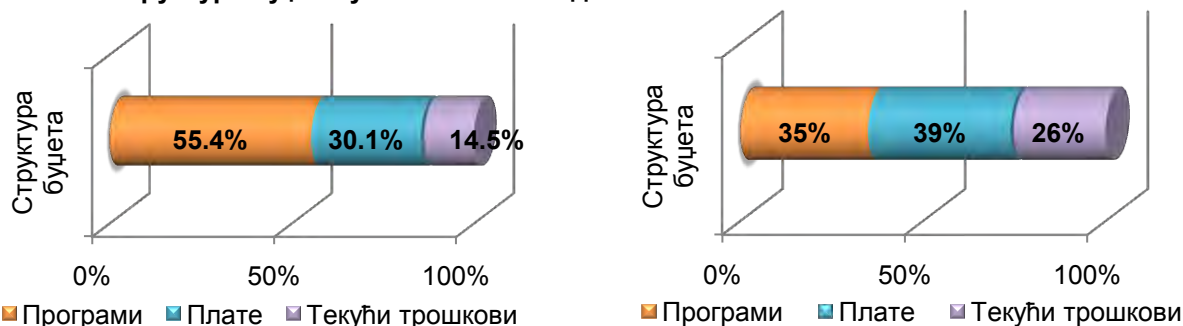
- **Буџет**

Укупан буџет Културног центра у 2008. години износио је 192.037,99 евра (15.638.000,00 динара), а за програме и пројекте је издвојено 106.383,5 евра (8.663.000,00 динара). У 2009. години укупан буџет града износио је мање 138.322,32 евра (12.992.769,00 динара), а за програме и пројекте издвојено је 48.993,51 евра (4.601.995,00 динара).

Приказ 57: Извори финансирања у 2008. и 2009. години

Приказ 58: Структура буџета у 2008. и 2009. години

Инвестициона улагања у 2008. и 2009. години износила су 10.298,81 евра (903.000,00 динара), а односила су се на прикључак на гасовод, административну опрему и расвету у галерији. Приоритетна инвестициона улагања односе се на сређивање велике сале Културног центра (расвета, озвучење, изолација, гледалиште) и увођење централног грејања у Галерију.

Табела 10: инвестициона улагања у 2008. и 2009. години

Тип инвестиције	Финансијер	Година	Износ у еврима	Износ у динарима
Прикључак на гасовод	Град Сомбор	2008.	5.612,05	457.000,00
Административна опрема	Град Сомбор	2008.	2.406,92	196.000,00
Расвета у галерији	Град Сомбор	2009.	2.661,53	250.000,00

- **Техничка опремљеност**

Културни центар има шест рачунара који нису умрежени, али поседују приступ интернету.

- **Проблеми**

Културни центар има проблем који се односи на простор, односно његова велика сала није у функцији, а постоји потреба за одржавањем концерата, представа и других програма. Стога се истиче потреба за хитним реновирањем исте.

Народно позориште Сомбор

Позоришна уметност има дугу традицију у Сомбору. Године 1879. основано је Деоничарско друштво сомборског позоришта које су чинили грађани Сомбора. На иницијативу овог друштва саграђена је зграда у којој је прва представа одржана 25. новембра 1882. године. Од тада, Позориште у Сомбору ради континуирано. Професионално позориште делује од 1946. године, а 1952. прераста у Народно позориште. Позориште поседује браварску и столарску радионицу. Данашње сомборско позориште и даље се налази се у старом здању, чији је и власник.

• Просторни капацитети

Позориште располаже простором од укупно 4.474 м². Позориште има Велику и Малу сцену и *Студио 99*. Велика сцена има 320 места, сцену површине 200 м² и висине 14 м са порталом од 8,2 м². Сцена у великој сали има ротациону бину. Мала сцена располаже са 99 места и

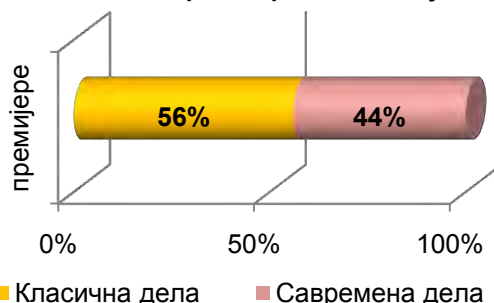
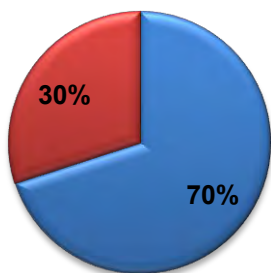
сценом површине 36 м², а висином 6 м. Позориште има приступ особама са инвалидитетом.

• Програми и публика

Укупан број премијера у последње четири сезоне износио је 43, од којих су најбројније премијере по текстовима домаћих аутора и то из групе класичних дела. Укупно је изведено 30 премијера по текстовима домаћих аутора, наспрам 13 премијера по текстовима страних аутора. У сомборском позоришту више се раде премијере по текстовима домаћих писаца него страних. Када је реч о премијерама по текстовима домаћих аутора 18 је изведено из групе класичних дела, док је 12 изведених представа из групе савремених дела.

Приказ 59: Структура премијера у периоду од 2005. до 2009. године према врсти дела која се обрађују

- Број премијера по текстовима домаћих писаца
- Број премијера по текстовима страних писаца

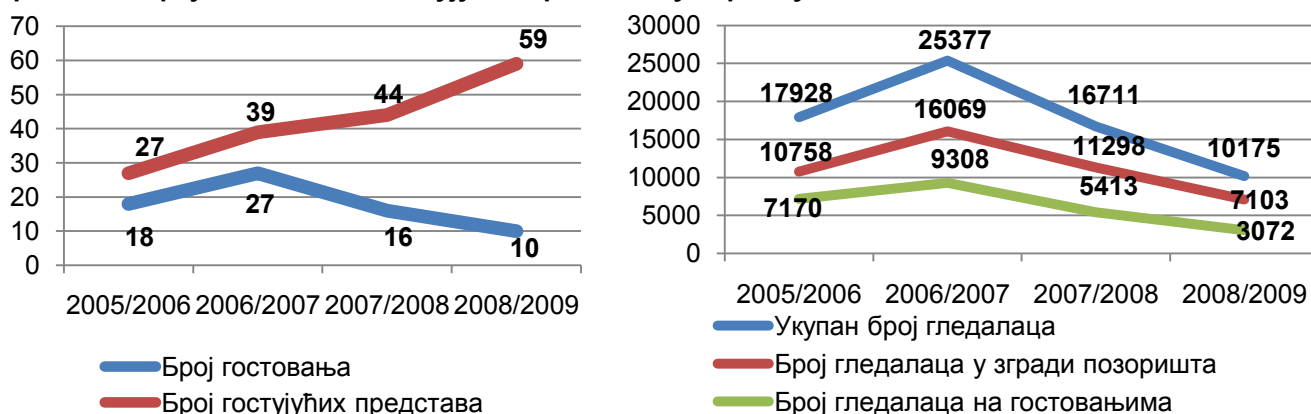

Приказ 60: Тенденција кретања броја изведених представа (премијере и репризе) и премијера у последње четири сезоне

У последње четири сезоне Позориште је имало 71 гостовање, док је 169 представа гостовало у сомборском позоришту. Укупан број публике у последње четири сезоне у згради позоришта је 70.191, што значи да је просек по сезони 17.548 љубитеља позоришне уметности. Број гледалаца на гостовањима у истом периоду је 24.963, у просеку 6.241 припадника публике по сезони. Позориште је са представама гостовало у: Мађарској, Аустрији, Македонији, Словачкој, Бугарској, на Кипру, у Словенији, Русији, Украјини и Црној Гори.

Приказ 61: Број гостовања и гостујућих представа у периоду од 2005. до 2009. године

На сцени Народног позоришта у Сомбору извођени су најзначајнији домаћи и светски позоришни класици, али и представе базиране на савременој драмској литератури.

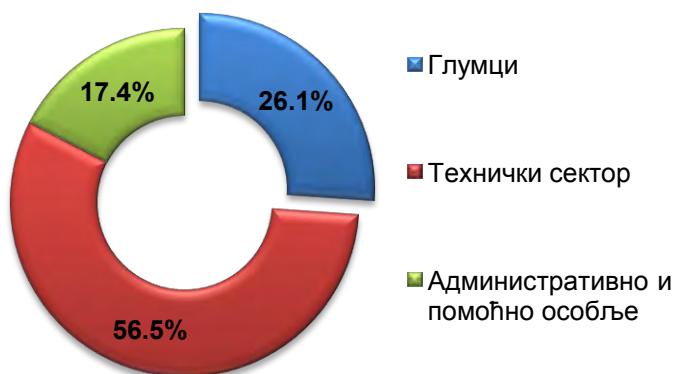
Позориште сарађује са установама културе у граду, а посебно током *Позоришног маратона*, фестивала који Позориште организује од 1993. године. У оквиру овог фестивала одржавају се и пратећи програми као што су: промоције књига, концерти, трибине, изложбе, у којима гостују уметници из земље и иностранства.

Од 1992. године Народно позориште *Сомбор* додељује награду *Никола Пеца Петровић* која се уручује на *Позоришном маратону*. Ова награда се бијенално додељује најуспешнијем позоришном менаџеру. Сомборско позориште на тај начин чува успомену на управника који га је сврстао у ред најбољих позоришта у земљи.

• Кадрови

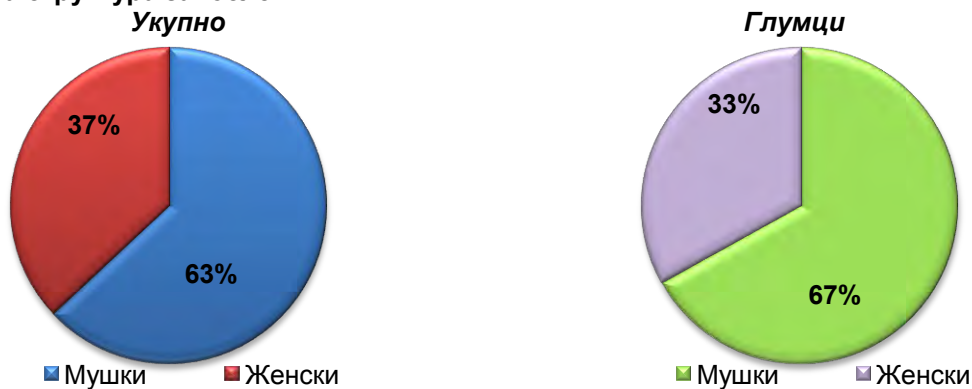
У Позоришту ради укупно 46 особа, од чега је 12 глумаца, 26 запослених у техничком сектору и осморо припада административном и помоћном особљу.

Приказ 62: Структура запослених према занимању у Позоришту

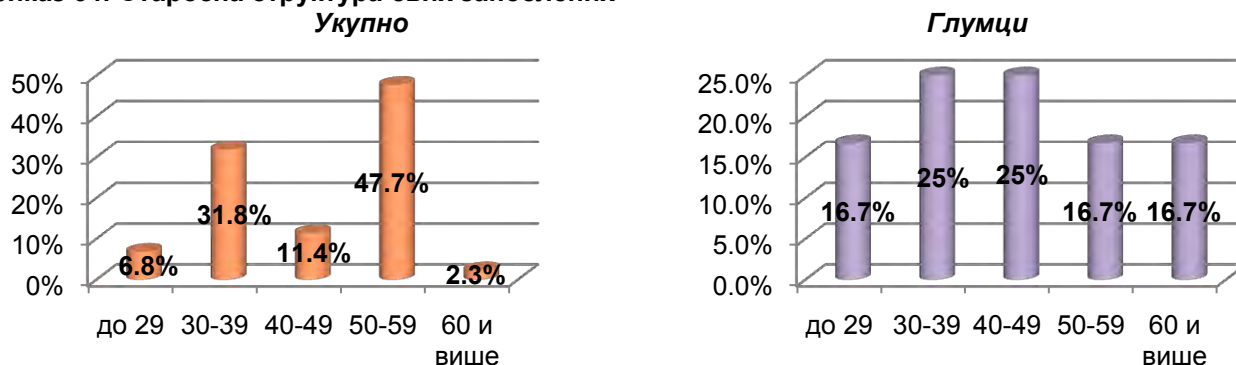
Полна структура указује да у Позоришту ради више мушкараца него жена. У глумачком ансамблу према полу такође предњаче мушкарци. У соновној делатности ради 82,6% запослених.

Приказ 63: Полна структура запослених

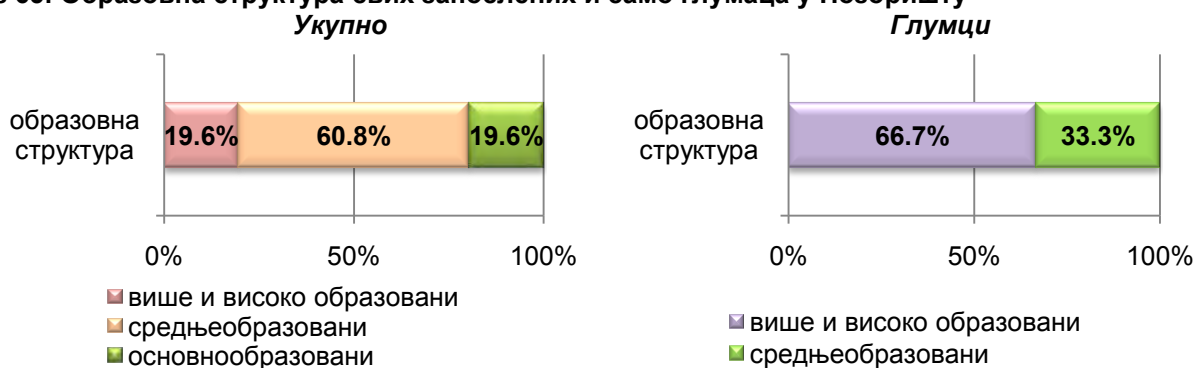
У старосној структури преовлађују запослени између 50 и 59 година. Просек година свих запослених је 45, а само глумца 43 година.

Приказ 64: Старосна структура свих запослених

Према степену образовања у Позоришту доминира кадар са средњом стручном спремом. Када су у питању глумци, преовлађује високо образовани кадар.

Приказ 65: Образовна структура свих запослених и само глумца у Позоришту

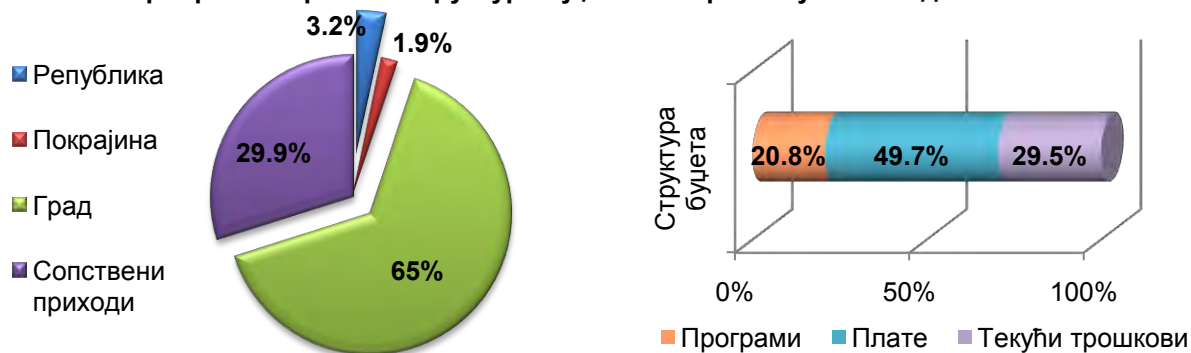
Позориште ангажује четири хонорарна сарадника, а не ангажује волонтере нити војнике на цивилном одслужењу војног рока.

• Буџет³

Позориште се највећим делом финансира из буџета града, затим сопственим приходима, а део добија и од Министарства културе и Покрајине. Укупан буџет Установе у 2008. години износио је 655.752,42 евра (53.399.098,00 динара) од чега је 136.324,12 евра (11.101.117,00 динара) утрошено на програме.

³ Позориште Заводу није доставило податке који се тичу буџета у 2009. години.

Приказ 66: Извори финансирања и структура буџета Позоришта у 2008. години

Последња инвестициона улагања односе се на тонску оперу у 2008. години чији је финансијер град, а у износу од 24.560,42 евра (2.000.000,00 динара), као и опрема чији је финансијер Покрајина у износу од 675,41 евра (55.000,00 динара). У 2007. години град је финансирао видео надзор у износу од 5.727,85 евра (458.000,00 динара). Приоритетна инвестициона улагања односе се на рефлекторе за велику сцену, климу за велику сцену и инспекцијентски пулт.

Табела 11: Последња инвестициона улагања

Тип инвестиције	Финансијер	Година	Износ у еврима	Износ у динарима
Тонска опера	Град Сомбор	2008.	24.560,42	2.000.000,00
Опрема	Покрајина	2008.	675,41	55.000,00
Видео надзор	Град Сомбор	2007.	5.727,85	458.000,00

- **Техничка опремљеност**

Народно позориште Сомбор поседује четири компјутера који су умрежени и имају приступ интернету.

- **Проблеми**

Што се тиче техничке опремљености недовољан је број рачунара, повезивање са сценом и обезбеђење. У погледу финансирања програма, они превазилазе могућности града. Предлог решења је осигуравање финансирања манифестација као што је Маратон и редовни прилив из покрајинског и републичког буџета за програме. Велики број радника је пред пензију и постоји потреба за новим радницима, глумцима и обука за рад на рачунару. Када су у питању програми и пројекти постоји немогућност финансирања довољног броја програма и међународних гостовања. Постоји потреба за 6-8 премијера. Потребно је решити изворе финансирања.

Управни одбори установа културе

Упитнике у вези са структуром управних одбора Заводу су доставиле три од шест установа културе у Сомбору: Културни центар *Лаза Костић*, Народна библиотека *Карло Бијелицки* и Галерија *Милан Коњовић*.

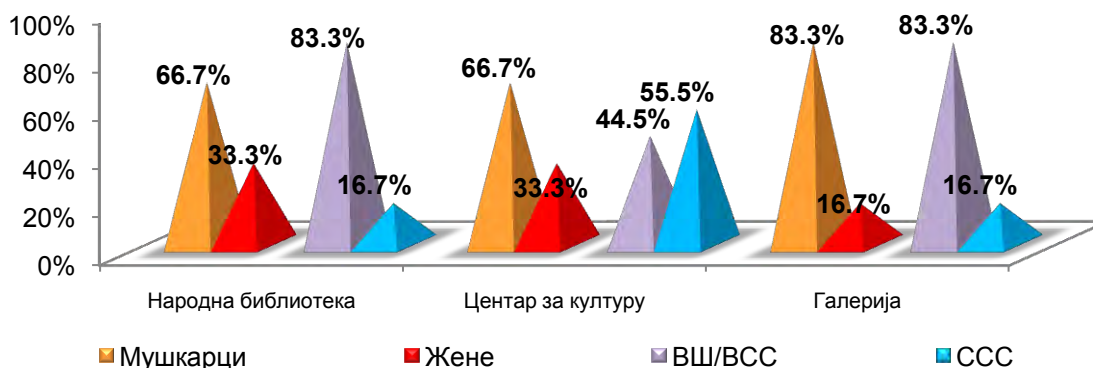
Подаци указују да се у сомборским установама културе не налазе у већем броју особе стручне за област културе.

Табела 12: Број чланова и структура управних одбора према занимању по установи

Установа	Укупан број чланова	Број чланова постављен од стране града	Број чланова из редова запослених	Занимање чланова управних одбора по установама
Народна библиотека <i>Карло Бијелицки</i>	9	6	3	1. дипломирани економиста 2. управник Поште у Сомбору 3. секретар Месне заједнице Кљајићево 4. професор историје 5. педагог 6. виши референт у Градској управи *за преостала три члана Заводу нису достављени подаци
Културни центар <i>Лаза Костић</i>	9	6	3	1. академски сликар 2. глумац 3. лекар 4. учитељ 5. административни радник 6. административни радник 7. административни радник 8. радник 9. приватни предузетник
Галерија <i>Милан Коњовић</i>	9	6	3	1. професор физичког васпитања 2. академски сликар 3. глумац 4. психолог 5. електроинжењер 6. приватни предузетник *за преостала три члана Заводу нису достављени подаци

Према подацима којима Завод располаже у одборима установа предњаче више и високообразована лица са уделом од 66,7%. У оквиру полне структуре предњаче мушкарци чији удео такође износи 71,4%. Подаци о полној и образовној структури рачунати су без шест чланова управних одбора чији профил није достављен Заводу из Библиотеке и Галерије.

Приказ 67: Полна и образовна структура чланова управних одбора

У Сомбору према одлуци из 2007. године у Културном центру чланство у одбору није плаћена функција, као ни у Галерији према одлуци из 2000. године. Одлуком из 2002. године чланство у управном одбору Библиотеке је плаћена функција у износу од 1.000,00 динара по седници за председника одбора, 800,00 динара за заменика председника и 600,00 динара за остале чланове управног одбора. Према подацима који обухватају период јануар 2008 – октобар 2009. године, може се закључити да се чланови одбора у установама састају у просеку три до четири пута годишње.

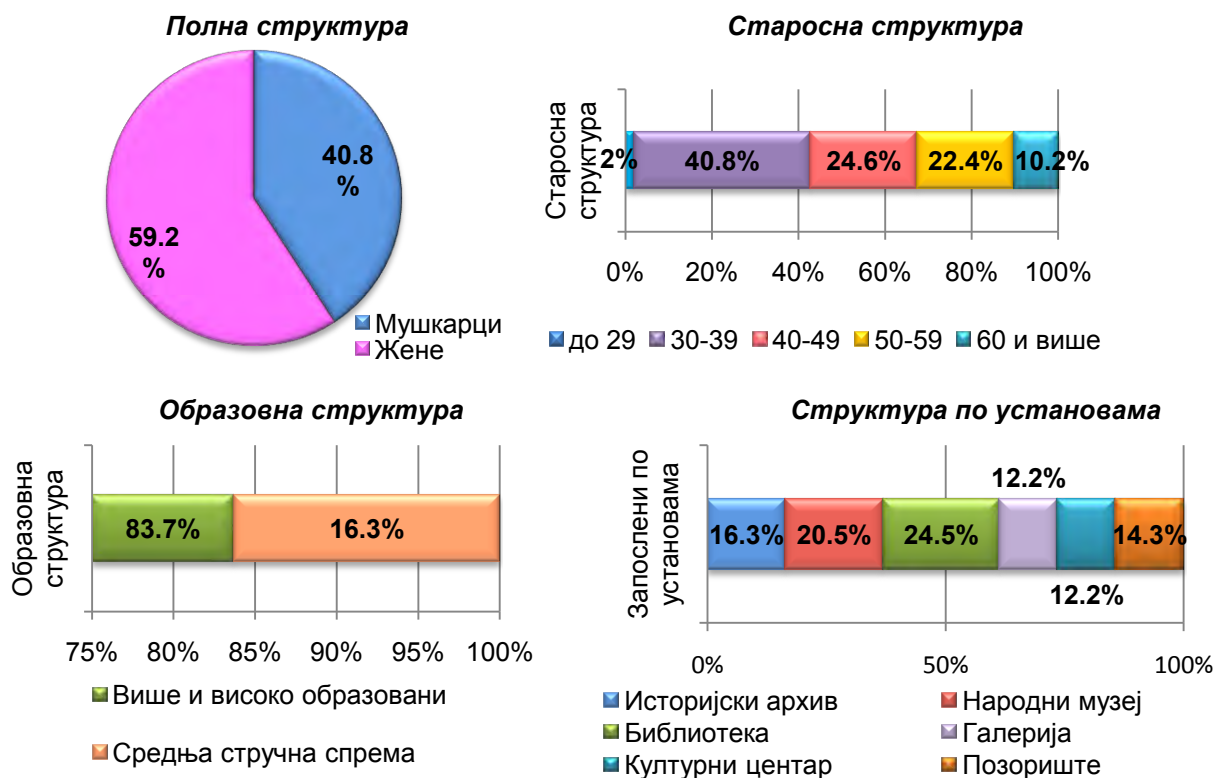
Табела 13: Број састанака управних одбора установа у периоду од јануара 2008. до октобра 2009. године

Установа	Састанци управних одбора	
	2008	јануар – октобар 2009
Народна библиотека	3	4
Културни центар	2	3
Галерија	4	4

Ставови запослених у установама културе

Упитник за запослене у Сомбору попунило је 34% запослених из свих градских установа културе. У Узорку предњаче жене и особе вишег и високог образовања.

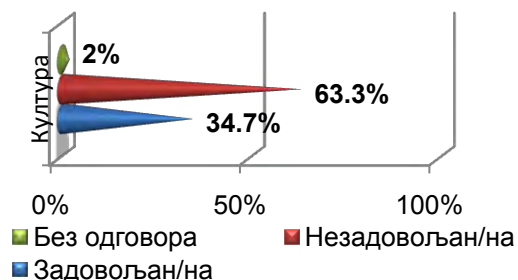
Приказ 68: Структура узорка

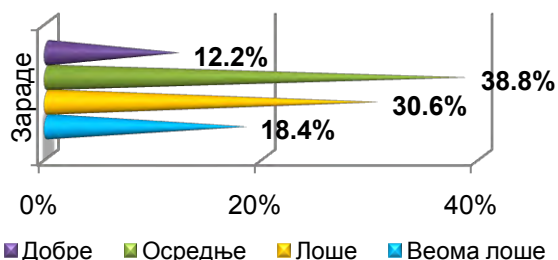
• Задовољство сектором културе

Стањем у култури града није задовољно 63,3% запослених у сомборским установама културе. На такав став свакако утиче и мишљење о зарадама запослених које су негативно оцењене (као „лоше“ и „веома лоше“) од стране 49% испитаника, а „осредње“ од 38,8% анкетираних запослених. Однос сарадње са другим установама је у случају Сомбора у свега 14,3% оцењен ниским оценама („недовољним“ и „довољним“). Културна дешавања у граду, испитаници су већином оценили као осредње.

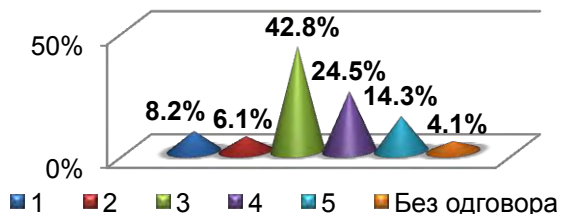
Приказ 69: Задовољство стањем у култури

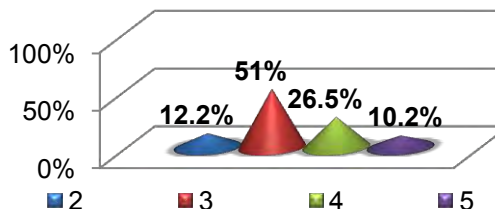
Приказ 70: Задовољство зарадама у сектору културе

Приказ 71: Оцене међусобне сарадње установа културе у граду

Приказ 72: Оцене културних дешавања у граду

Запослени као највеће проблеме истичу:

1. Недовољно средстава за програме
2. Недовољно средстава за реновирање објеката и улагање у инфраструктуру
3. Недовољна брига за културно и историјско наслеђе

Када је реч о сарадњи са другим актерима, значајним за функционисање установа културе, запослени негативно оцењују сарадњу са приватним сектором и градским већником задуженим за област културе. Најбоље је оцењена сарадња установа културе са школама.

У табели која следи приказане су фреквенције одговора на понуђеној скали, с тим да смо како би имали јаснији увид у расподелу позитивних, неутралних и негативних ставова по датим питањима, поредили два супротна пола у мерењу интензитета где је:

- - збирни приказ опције „одлично“ и „добро“ када је позитивни став већински
- - неутралан одговор „ни добро ни лоше“ у случајевима када исти доминира
- - збирни приказ опције „лоше“ и „веома лоше“ када је негативни став већински

Табела 14: Сарадња установа културе са другим актерима битним у њиховом функционисању оцењена од стране запослених у установама

Између установа културе у граду и насељеним местима	Одлично 2%	Добро 36,7%	Ни добро ни лоше 38,8%	Лоше 12,2%	Веома лоше 10,2%
Између установа културе и школа	Одлично 8,2%	Добро 61,2%	Ни добро ни лоше 20,4%	Лоше 6,1%	Веома лоше 4,1%
Између установа културе и приватног сектора	Одлично 0%	Добро 20,4%	Ни добро ни лоше 34,7%	Лоше 28,6%	Веома лоше 16,3%
Између установа културе и секретаријата за културу	Одлично 0%	Добро 42,9%	Ни добро ни лоше 42,9%	Лоше 12,2%	Веома лоше 2%
Између установа културе и већника за културу у скупштини града	Одлично 0%	Добро 32,7%	Ни добро ни лоше 28,6%	Лоше 26,5%	Веома лоше 12,2%
Између установа културе и министарства културе	Одлично 0%	Добро 42,9%	Ни добро ни лоше 26,5%	Лоше 22,4%	Веома лоше 8,2%

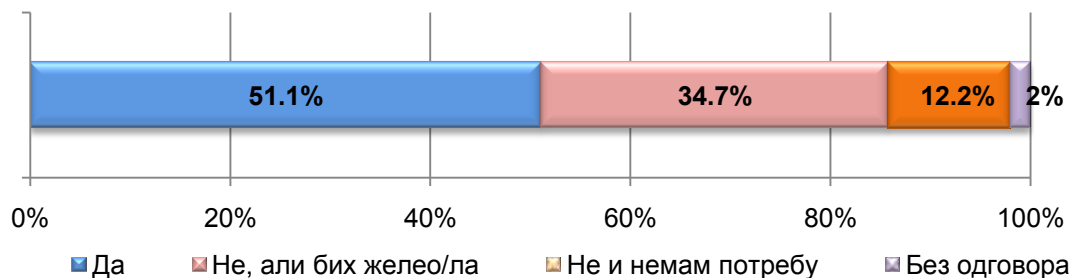
Када је реч о сегментима културе и културне политике три су оцењена негативно и то редом: „реактивација индустријског наслеђа“, „улагање у простор за рад“ и „развијеност појединих области из културе према оценама запослених“.

Табела 15: Развијеност појединих области из културе према оценама запослених

Развој културног туризма	Одлично 2%	Добро 14,3%	Ни добро ни лоше 36,7%	Лоше 36,7%	Веома лоше 10,2%
Истраживање публике ради унапређена садржаја	Одлично 2%	Добро 22,4%	Ни добро ни лоше 42,9%	Лоше 24,5%	Веома лоше 8,2%
Подстицање културног аматеризма	Одлично 0%	Добро 46,9%	Ни добро ни лоше 26,5%	Лоше 24,5%	Веома лоше 2%
Подршка новим креативним пројектима	Одлично 2%	Добро 20,4%	Ни добро ни лоше 40,8%	Лоше 34,7%	Веома лоше 2%
Неговање фестивала, различитих по карактеру	Одлично 2%	Добро 42,9%	Ни добро ни лоше 40,8%	Лоше 14,3%	Веома лоше 0%
Реактивација индустријског наслеђа	Одлично 0%	Добро 10,2%	Ни добро ни лоше 30,6%	Лоше 49%	Веома лоше 10,2%
Улагање у простор за рад	Одлично 4,1%	Добро 22,4%	Ни добро ни лоше 24,5%	Лоше 24,5%	Веома лоше 24,5%

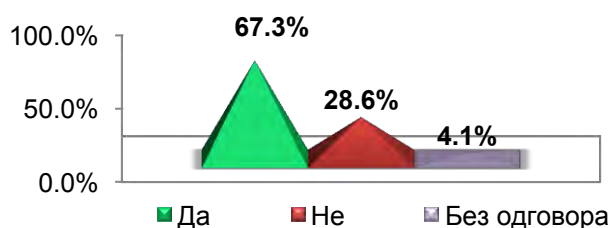
Установе у Сомбору, судећи по одговорима испитаника, воде бригу о доедукацији кадрова, јер је више од половине испитаника било на професионалном усавшавању. Ипак више од трећине је оних који би желели да иду на доедукацију, али до сада није имало прилику.

Приказ 73: Одговор на питање: „Да ли сте од стране ваше установе били послати на семинар/програм едукације?“

Од анкетираних особа које раде у сомборским установама културе, већина је спремна да учествују у изради плана културног развоја свог града.

Приказ 74: Одговор на питање: „Да ли бисте учествовали у изради стратешког плана развоја културе у свом граду?“

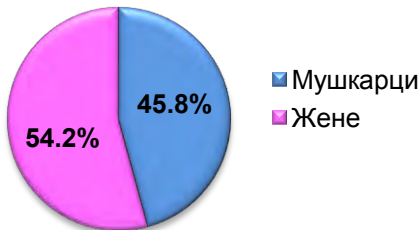

Ставови грађана Сомбора о култури у њиховом граду

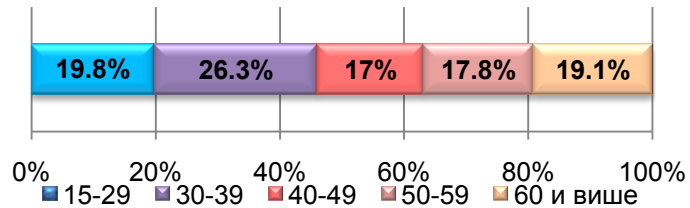
Квантитативни део истраживања базиран је на обради одговора из 388 упитника прикупљених од грађана Лознице у септембру и октобру 2009. године. Удео питања на која грађани нису дали одговор је 11,1%. Приликом анализе они неће бити узимани у обзир.

Приказ 75: Структура узорка

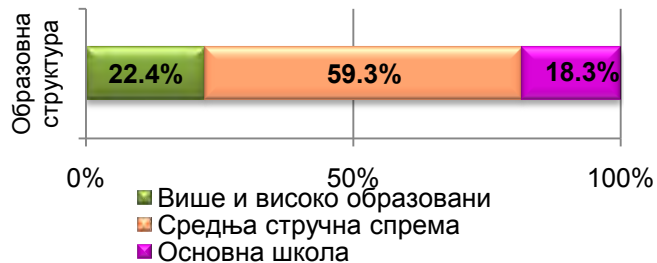
Полна структура

Старосна структура

Образовна структура

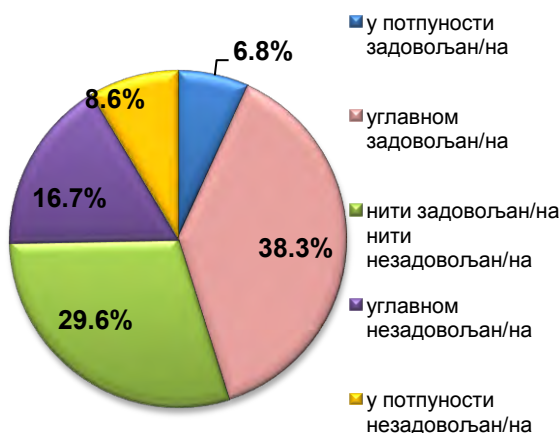
• Задовољство стањем у култури

Највећи број грађана Сомбора истиче да је „углавном задовољно“ стањем у култури у свом граду – њих 38,3%. Ако томе додамо и оне који су у „потпуности задовољни“, њих 6,8%, културна понуда у Сомбору је већином у складу са потребама грађана. Ипак, четвртина анкетираних истиче незадовољство.

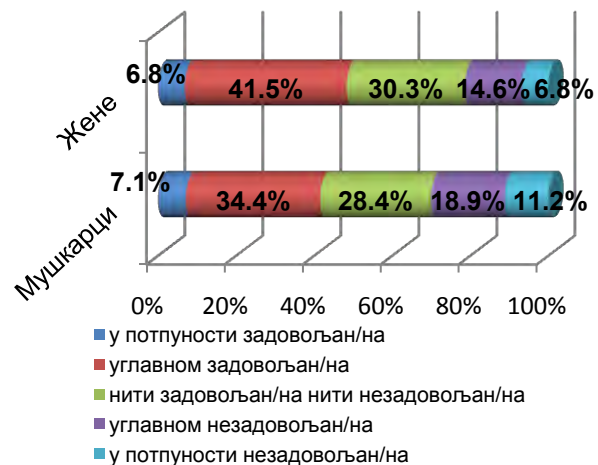
У оквиру полне структуре жене показују веће задовољство културом у Сомбору. Старосна структура показује да задовољство културном понудом расте са бројем година испитаника, све до најстаријих грађана који показују мање задовољство у односу на претходне старосне групе. Најнезадовољније су, дакле, најмлађе категорије испитаника који се најчешће одлучују за ниске оцене („углавном незадовољан/на“ и „у потпуности незадовољан/на“). Када је образовна структура у питању, највише оних који су задовољни стањем у култури је међу испитаницима вишег и високог образовања (више од половине задовољно је културом у Сомбору). Најнезадовољнији су испитаници средњег образовања.

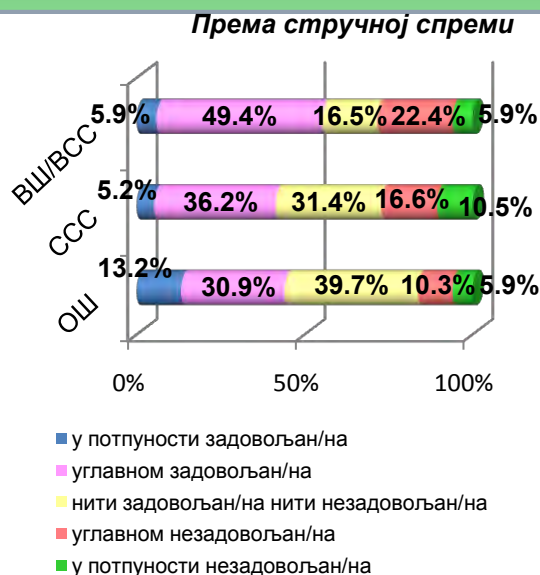
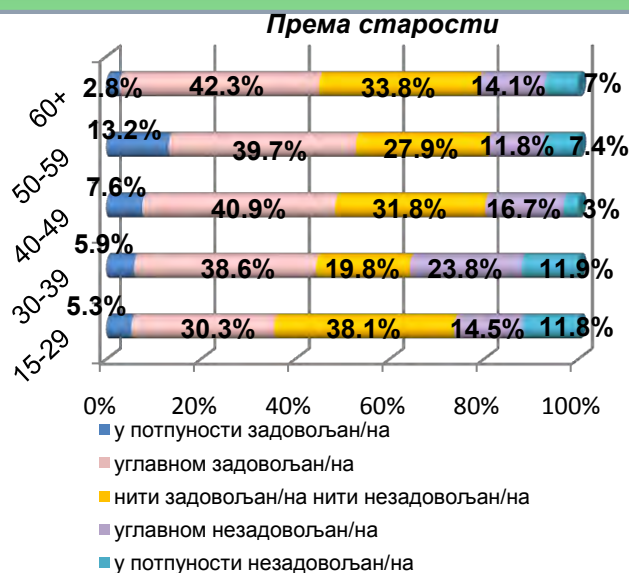
Приказ 76: Задовољство грађана стањем у култури града

Укупно

Према полу

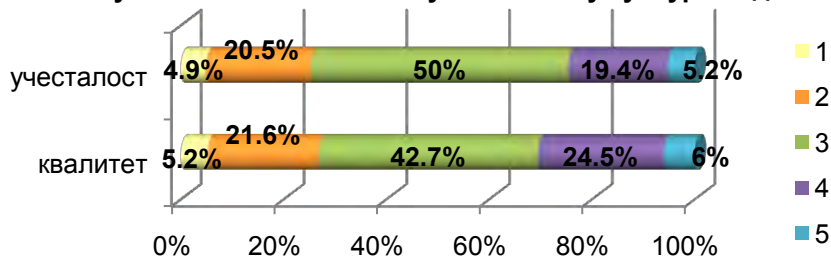

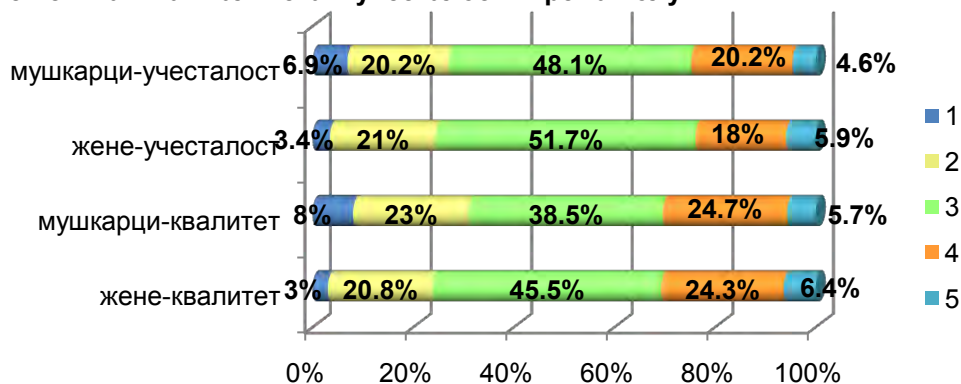
Када су квалитет и учесталост дешавања у питању, грађани се, за разлику од процене свог задовољства, највише одлучују за неодређен став, односно оцену три у систему од један до пет. Када се „добре“ оцене занемаре, грађани се када је о броју догађаја реч нешто чешће одлучују за ниске оцене („довољне“ и „недовољне“) него за високе („врло добре“ и „одличне“). У случају оцењивања квалитета културних садржаја ситуација је обрнута – у већем проценту одлучују се за високе него за ниске оцене.

Мушкарци су критичнији према оба испитивана параметра културне понуде у Сомбору, док су жене склоније давању „добре“ и високих оцена. Дакле, мушкарци више од жена желе већи број квалитетнијих програма.

Приказ 77: Оцене испитаника у вези са квалитетом и учесталошћу културних дешавања

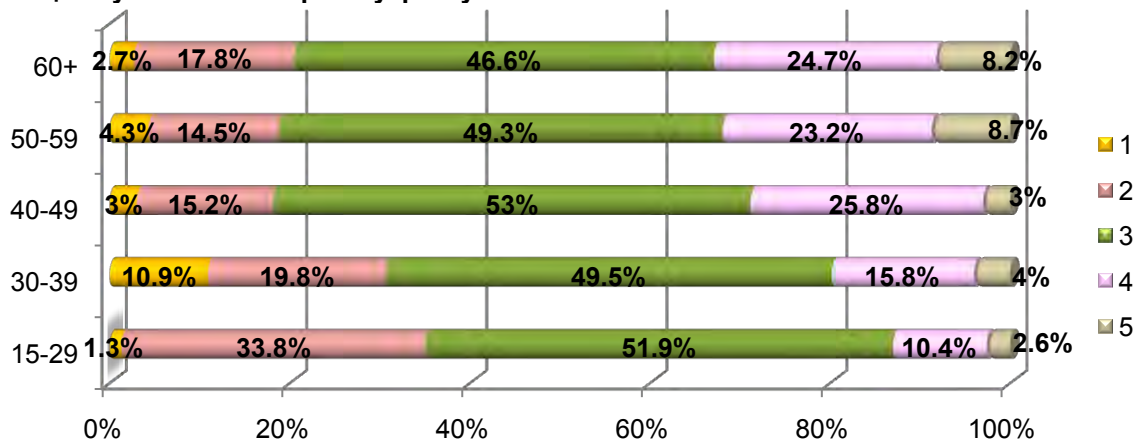
Приказ 78: Оцене испитаника квалитета и учесталости према полу

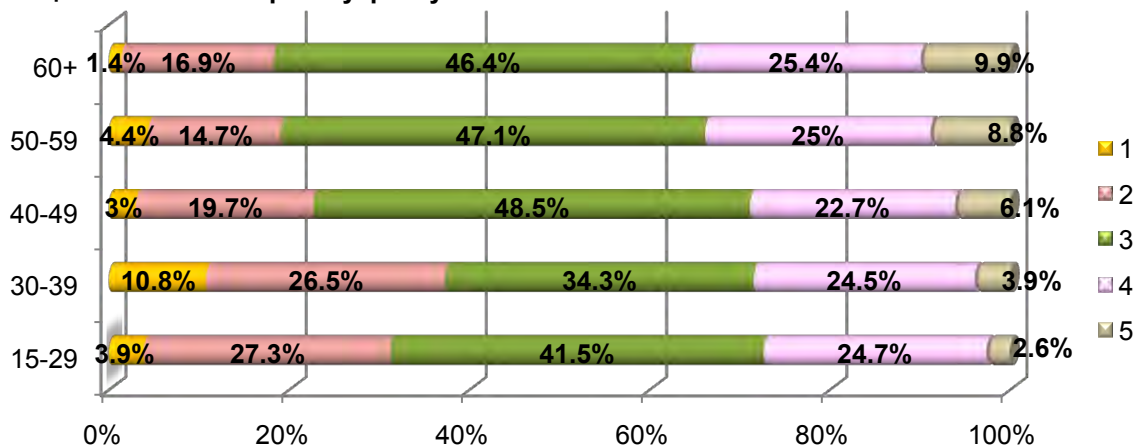
Када се узраст испитаника узме у обзир, највећи проценат ниских оцена („довољних“ и „недовољних“) о броју дешавања у граду дато је од стране најмлађих испитаника, а са веома малом разликом у изражавању свог незадовољства следе испитаници између 30 и 39 година. Највеће задовољство бројем садржаја исказале су најстарије категорије грађана. Квалитет дешавања такође најнижим оценама оцењују испитаници у тридесетим годинама и најмлађи Сомборци, а највишим најстарији

грађани. То наводи на закључак да садржаји нису прилагођени младим становницима Сомбора, те да садржајима за младе и у складу са њиховим жељама треба обогатити културну понуду града.

Приказ 79: Оцене учесталости према узрасту испитаника

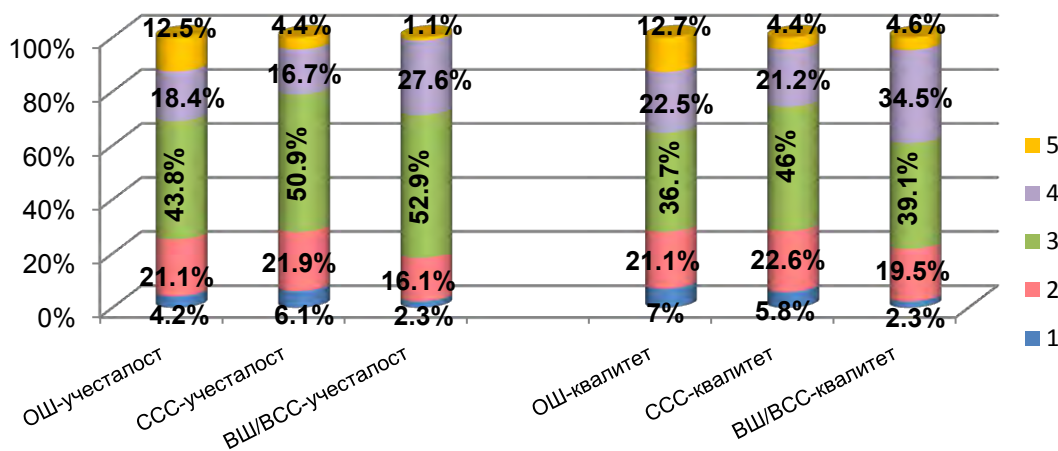

Приказ 80: Оцене квалитета према узрасту испитаника

Пресек степена образовања и оба испитивана параметра културних дешавања показује да ниске оцене (1 и 2) и за број догађаја и за квалитет садржаја у највећем броју дају испитаници са средњом школом. За високе оцене (4 и 5) и за бројност и за квалитет дешавања у граду најчешће се одлучују факултетски образовани испитаници.

Приказ 81: Оцена учесталости и квалитета према степену образованости испитаника

• Развијеност појединих области културе у Сомбору

Према мишљењу испитаника најразвијенија област културе је аматеризам са 53,4% „врло добрих“ и „одличних“ оцена. Значајно је да се у Сомбору, мултиетничком граду, на другом месту према броју високих оцена, а са свега 17% ниских оцена („довољних“ и „недовољних“) нашла област „заступљеност културних садржаја према етничким групама“. Област која је поред поменуте две добила највећи број високих оцена јесте „неговање традиције и заштита културне баштине“. Ипак, највећи број области оцењен је ниским оценама, а најлошије оцењена је област „истраживања потреба публике“, а за њом област промоције садржаја од стране установа. То је показатељ да би установе требало више да се ангажују у спознавању потреба грађана, а потом да садржаје креиране на основу добијених резултата адекватно представе публици – и тренутној и потенцијалној.

У табелама које следе приказане су фреквенције одговора, с тим да смо како би имали јаснији увид у расподелу позитивних, неутралних и негативних ставова по датим питањима, поредили два супротна пола у мерењу интезитета.

■ - збирни приказ оцена четири и пет када је позитивни став већински

■ - неутралан одговор, оцена три, у случајевима када исти доминира

■ - збирни приказ оцена један и два када је негативан став већински

Значајан је и број „не знам“ одговора као начин сагледавања упућености грађана у поједине сегменте културе.

Табела 16: Рангирање области културе према ниским („недовољним“ и „довољним“) оценама испитаника (у процентима)

Ранг	Област културе	Оцене 1 и 2	Оцена 3	Оцене 4 и 5	Не знам	Ранг	Област културе	Оцене 1 и 2	Оцена 3	Оцене 4 и 5	Не знам
1	истраживање потреба публике	62,6	16	7,2	14,2	6	заступљеност међународне сарадње	30,4	34,8	17,3	17,5
2	промоција садржаја од стране установа	46,1	25,8	16,2	11,9	7	занимљивост културних садржаја	26,3	37,4	30,2	6,1
3	развијеност савременог стваралаштва	43,8	25,8	15,2	15,2	9	неговање традиције и заштита културне баштине	24	31,2	37,6	7,2
4	развијеност културног туризма	38,4	30,2	21,6	9,8		заступљеност културних садржаја према етничким групама	17	34,8	38,1	10,1
5	сарадња установа на локалном нивоу	34,5	25	13,7	26,8	8	развијеност културног аматеризма	10,8	29,4	53,4	6,4

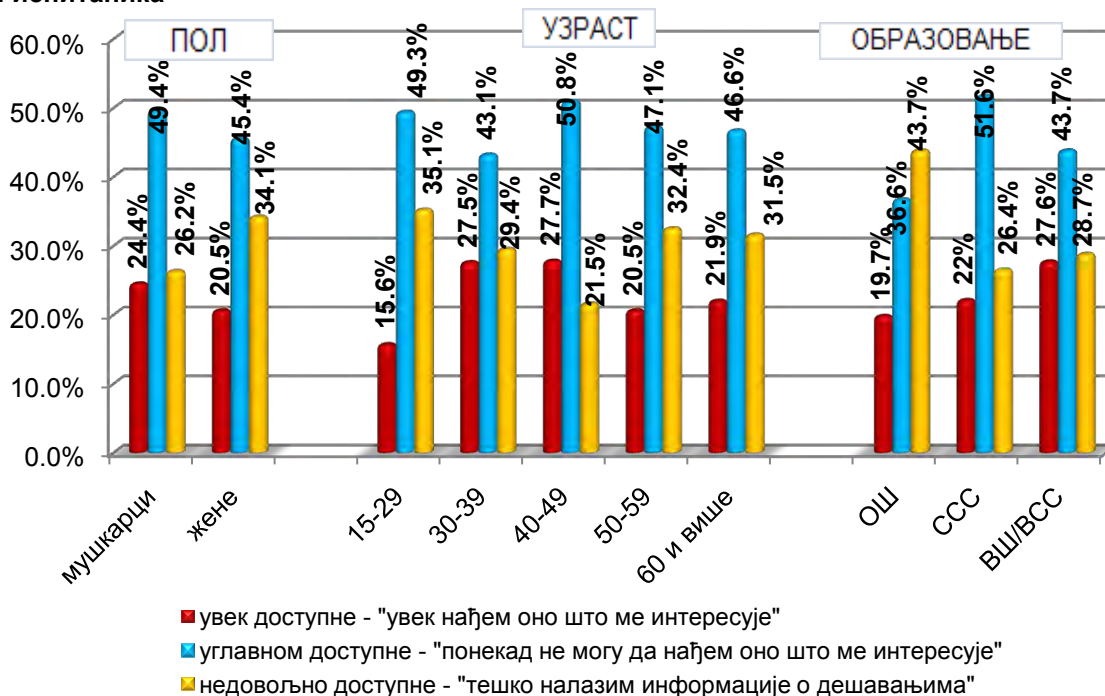
Када се дистрибуција одговора сагледа кроз полну, старосну и образовну структуру, у свим категоријама област аматеризма налази се на првом месту по броју високих оцена. На другом месту у већини група је „заступљеност садржаја према етничким групама“ – код мушкараца, средишњих старосних категорија (30-59 година), код испитаника средњег и високог образовања. Код осталих група на другом месту се нашло „неговање традиције и заштите културне баштине“. Треће место заузима она област која се не појављује на другом од поменуте две.

• Начин информисања о културним дешавањима у граду

Према одговорима испитаника, 30,1% Сомбораца има потешкоћа да дође до информација о културним дешавањима у граду, наспрот 22,9% оних који кажу да су им информације о културној понуди увек доступне и 47% оних који истичу да су им информације „углавном доступне“ што значи да тек понекад не могу да дођу до информација које их занимају.

Дистрибуција одговора према полној, старосној и образовној структури показује да су жене информисаније од мушкараца, да су најмлађим испитаницима информације најмање доступне, док они у четрдесетим годинама у највећем броју сматрају да се најлакше информишу о ономе што се дешава у граду. Анкетиранци са основним образовањем истичу да најтеже долазе до информација, а средњеобразовани најлакше.

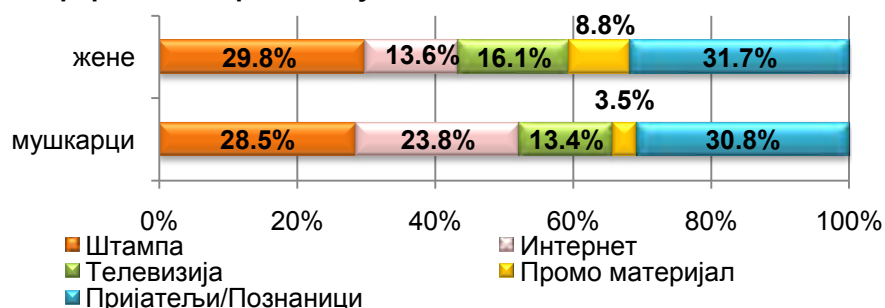
Приказ 82: Доступност информација о културним дешавањима према полу, старосној и образовној структури испитаника

Када је о изворима информација реч, приметно је да грађани Сомбора чешће него многи градови Србије користе интернет како би дошли до информација о култури. Сомборци се, наиме, најчешће информисају преко својих социјалних мрежа (31,7%), затим путем штампаних медија (29,1%), па путем интернета (18,2%) који се нашао чак испред телевизије (14,5%). Грађани се најмање о културној понуди информисају преко промотивног материјала (6,5%). Можда је управо због недовољног и/или недовољно адекватног промотивног материјала област ангажовања установа у промоцији садржаја оцењена као једна од најнеразвијенијих.

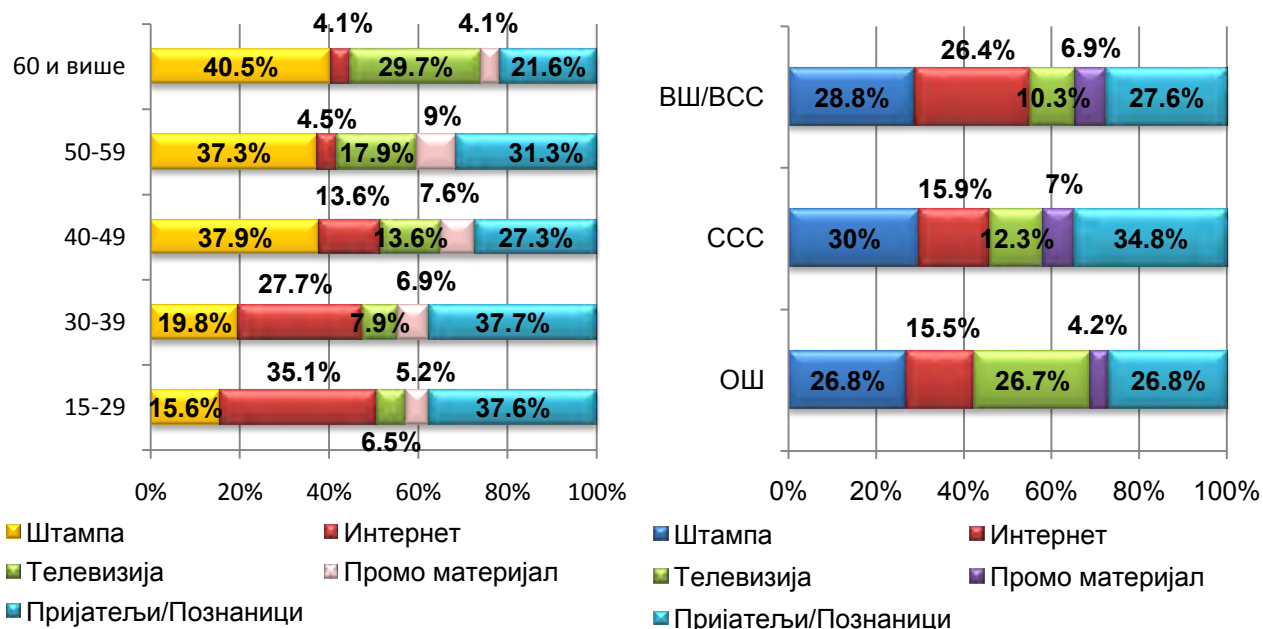
Жене се у нешто већем проценту од мушкараца информисају преко свих извора информација, изузев преко интернета.

Приказ 83: Начини информисања према полу

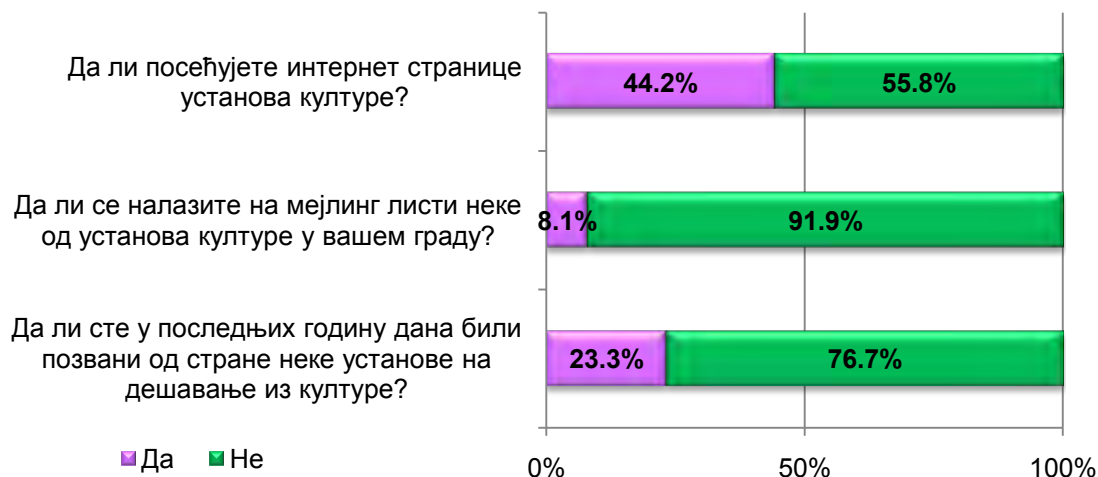
Када се извори информација о култури сагледају кроз старосну структуру испитаника, приметно је да се интернет у највећем проценту користи од стране најмлађих испитаника, а да његова употреба као извора информација опада са повећањем година испитаника. Супротно томе, телевизија и штампани медији се мање користе што су испитаници млађи (изузетак су испитаници у четрдесетим годинама који у већем проценту прикупљају информације читајући новине од претходне старосне категорије). Социјалне мреже најчешће користе најмлађе категорије испитаника (15-39 година), а најмање најстарији становници Сомбора. Основнообразовани становници града Сомбора у већем проценту од осталих користе телевизију као средство информисања, високообразовани чешће од осталих користе интернет, а средњеобразовани штампане медије, социјалне мреже и промо материјал.

Приказ 84: Начини информисања према старосној и образовној структури испитаника

Интернет презентације градских установа културе редовно посећује 6,8% испитаника, повремено то чини 37,4%. Иако интернет користе чешће од грађана многих градова Србије, свега 8,1% Сомбораца налази се на мејлинг листи градских установа културе. Лични позив да посети неки културни догађај упућен од стране градских установа примило је 23,3% испитаника, и то најчешће од стране Културног центра, затим Музеја, па Позоришта.

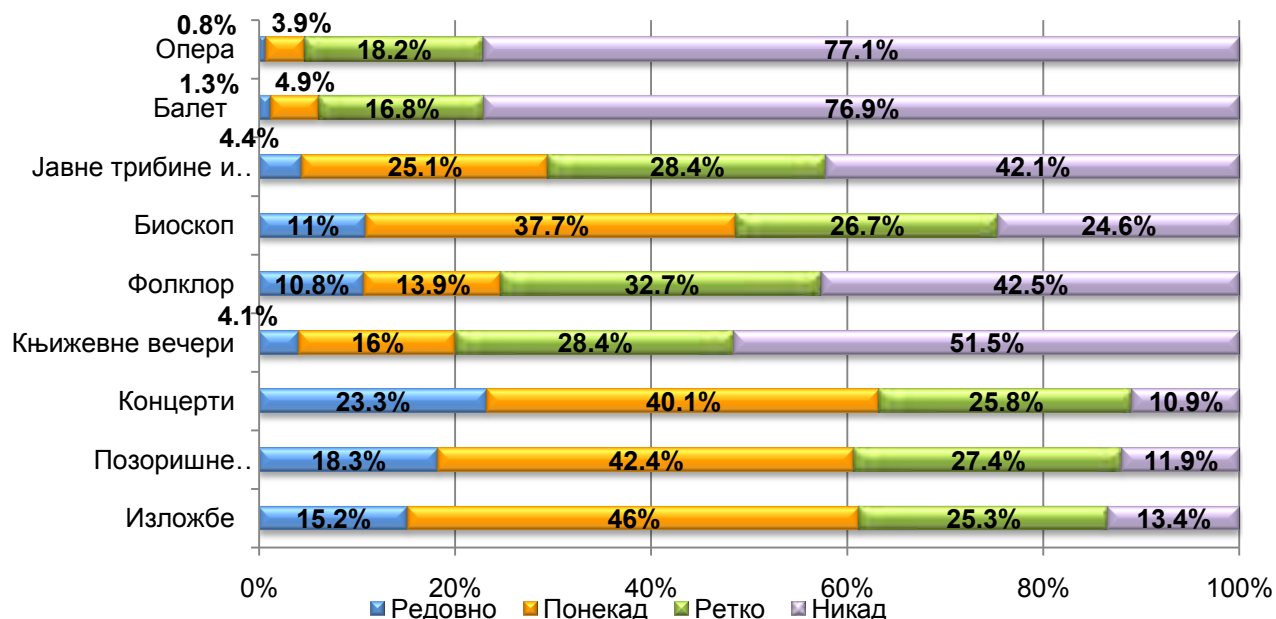
Приказ 85: Информисање ангажовањем грађана и/или установа културе

• Учесталост посете различитих културних садржаја

Од културних садржаја грађани Лознице најредовније посећују концерте. На другом месту су позоришне представе, а на трећем изложбе. Културно дешавање на којем никад није био највећи број испитаних, уколико након опере и балета који се веома ретко одржавају у градовима Србије ван Београда и Новог Сада, па је посећеност очекивано ниска, јесу књижевне вечери са 51,5% одговора „никад нисам био/била“.

Приказ 86: Укупна учесталост посете различитих културних садржаја (у редовне посетиоце рачунају се они који „увек“ и „често“ посећују дешавања)

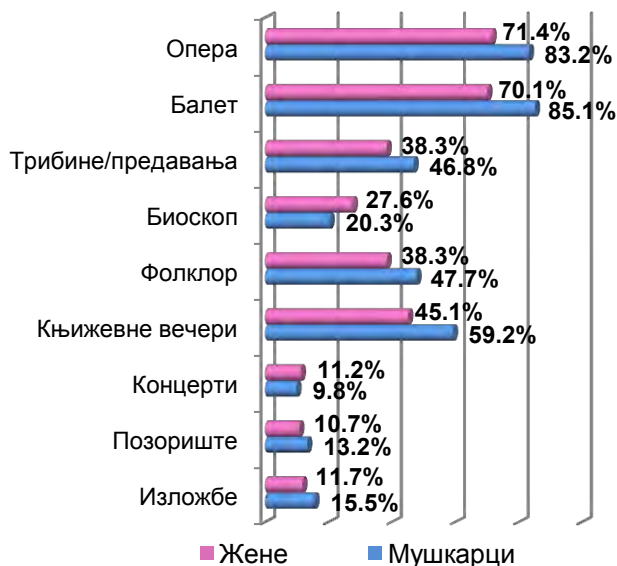

Редовних посетилаца⁴ културних дешавања у Сомбору у просеку по свим врстама садржаја има 9,9%. Уколико из анализе изузмемо балет и оперу, редовне публике је 12,4%.

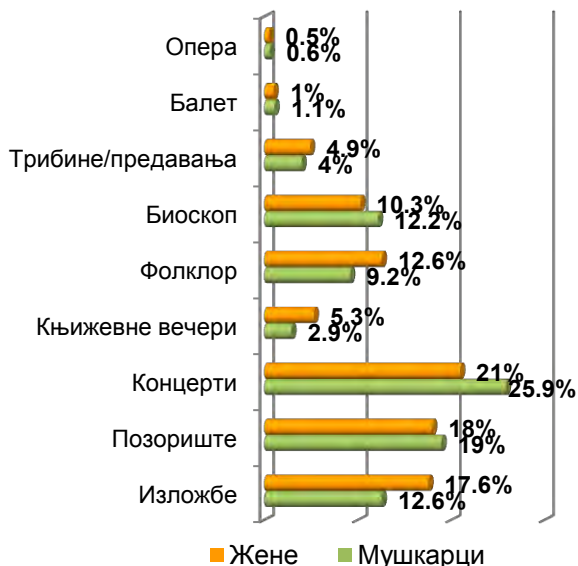
Жене су у већем броју редовни посетиоци готово свих дешавања. Не рачунајући балет и оперу где је редовна посећеност изузетно мала, мушкарци су као редовни посетиоци бројнији само на концертима и биоскопским садржајима.

Жене су у већем броју него мушкарци присуствовале изложбама, књижевним вечерима, фолклорним манифестацијама и трибинама, док су мушкарци у већем броју посетили позориште, концерте, биоскоп, балет и оперу.

Приказ 87: Дистрибуција одговора „никад“ (нисам био/ла на том дешавању) према полу

Приказ 88: Процент редовних посетилаца према полној структури

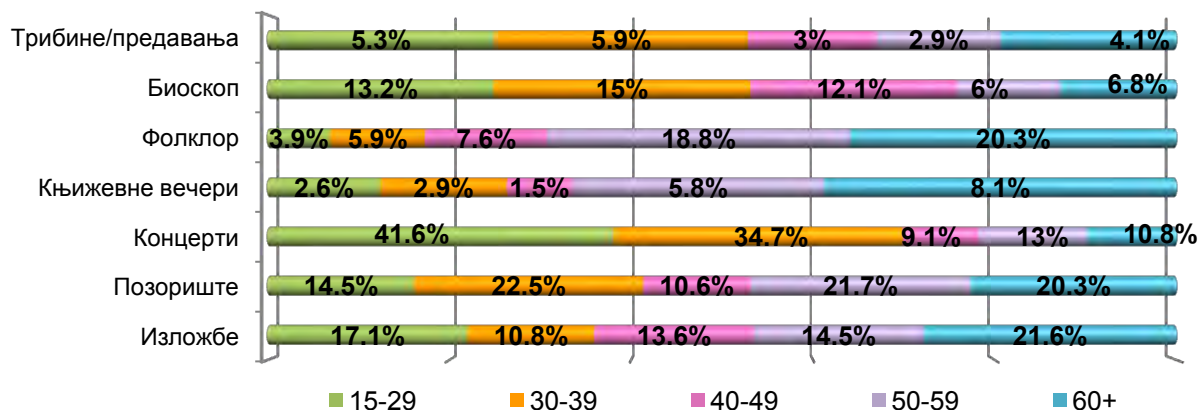

⁴ У анализи се прави разлика између редовних посетилаца (оних који на питања о посети дају одговоре „увек“ - кад год има неко дешавање одем на њега, и „често“ - кад год има нешто што ми се допада, одем) и највећег броја посетилаца као категорије у којој има највише оних који су били на одређеном дешавању, без обзира на учесталост.

Кроз визуру старосне структуре, изузимајући оперу и балет као садржаје који имају веома мали број редовних посетилаца, најмање редовни посетиоци на готово свим културним програмима су испитаници у четрдесетим годинама.

Код испитаника између 15 и 39 година старости на првом месту по редовности посете су концерти, а затим на другом месту код најмлађих су изложбе, а код испитаника у тридесетим позоришни садржаји. На трећу позицију најмлађи одговорима стављају позориште, а они мало старији (30-39 година) биоскопске садржаје. Код испитаника у четрдесетим годинама на првом месту су изложбе, на другом биоскопске пројекције, на трећем позоришне представе. Испитаници у педесетим годинама у највећем броју редовно посећују позориште, затим фолклорне манифестације, па изложбе. Најстарији највише воле да посећују изложбе, па подједнако позоришне садржаје и фолклорне манифестације, па концерте.

Приказ 89: Редовна посета програма према старосној структури испитаника (тип манифестације са највећим бројем „увек“ и „често“ одговора)

Као што се види из броја „никад“ одговора у приказу који следи, сви садржаји су у најмањем броју посећени од стране најстаријих категорија испитаника (50 и више година), изузев када је реч о фолклорним манифестацијама где су најбројнији, трибинама, оперским и балетским програмима.

Изложбе, позоришне представе и концерте у највећем броју посећују испитаници у четрдесетим годинама живота.

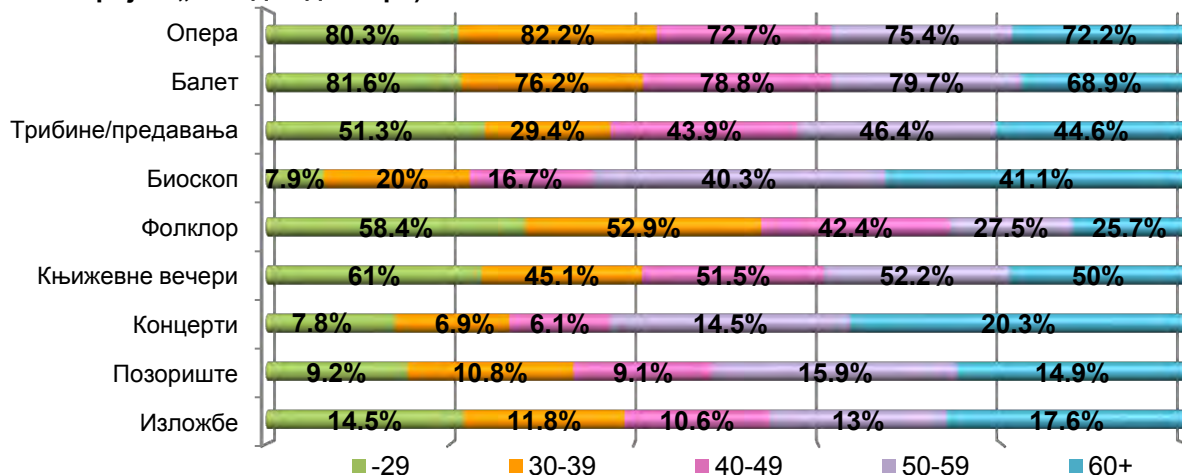
На књижевне вечери у највећем броју одлазе Сомборци у тридесетим годинама.

Посећеност фолклорних манифестација у позитивној је корелацији са бројем година код испитаника, те у њима највише уживају најстарије групе, а најмање најмлађи грађани Сомбора.

Биоскоп је у највећој мери популаран међу најмлађима, а трибине и предавања међу грађанима у тридесетим годинама живота.

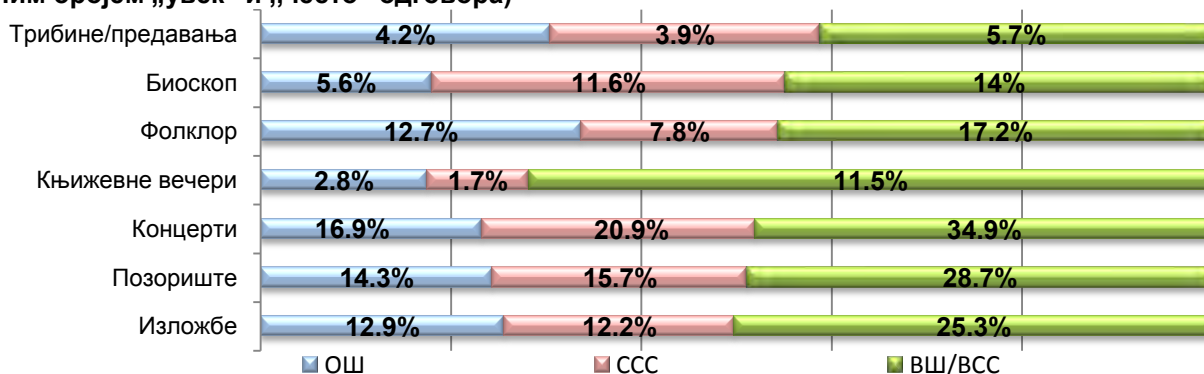
У балету и опери у највећем броју имали су прилику да уживају најстарији испитаници, док су у најмањем броју уживали, када је опера у питању, испитаници између 30 и 39 година, а када је о балету реч најмлађи.

Приказ 90: Најмања посећеност програма према старосној структури испитаника (тип манифестације са највећим бројем „никад“ одговора)

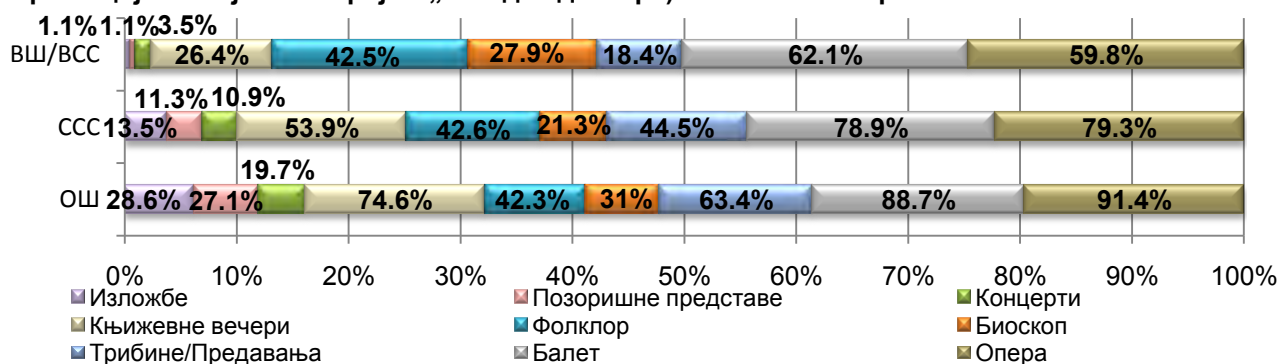
Када је реч о образовној структури посетилаца сви садржаји су најредовније посећени од стране најобразованије популације. Испитаници са средњом школом су редовнији од основнообразованих на позоришним и биоскопским садржајима и на концертима, док основнообразовани редовније од других посећују изложбе, књижевне вечери, фолклорне манифестације и трибинске програме.

Приказ 91: Редовна посета програма према образовној структури испитаника (тип манифестације са највећим бројем „увек“ и „често“ одговора)

Најнижу посећеност после балета и опере грађани са основном и средњом школом бележе на књижевним вечерима, а више и високообразовани на фолклорним манифестацијама. Концерти, позоришне представе и изложбе бележе најбројнију посећеност у свим образовним групама, с тим да су вишеструко посећеније од стране више и високообразованих него од стране грађана са основним и средњим образовањем.

Приказ 92: Најмања посећеност програма према образовној структури испитаника (тип манифестације са највећим бројем „никад“ одговора) без посете опере и балета

Разлози (не)посећености културних програма

Највећи број анкетираних (40,2%) сматра да су цене улазница за културне програме високе. Да су цене улазница реалне сматра 36,8% испитаника, док 22% нема мишљење о томе. Финансијски моменат значајно утиче на посећеност садржаја из културе, што показују и одговори испитаника на питање „Који је главни разлог због којег евентуално чешће не посећујете културна дешавања?“

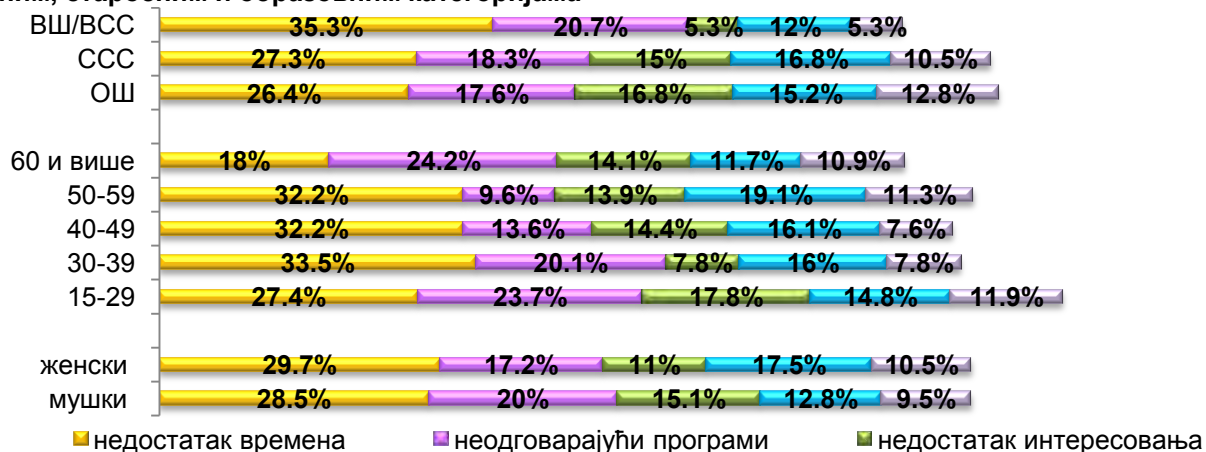
Наиме, као главни разлог нередовне посете програма из културе грађани Сомбора наводе „недостатак слободног времена“ који представља 28,9% одговора. На другом месту налази се одговор „неодговарајући програми“ са 18,7% одговора, затим „материјални разлози“ са 15,4% одговора. Ако се материјалним разлозима дода одговор „високе цене улазница“ са 9,8% одговора испитаника, а који се нашао на петој позицији, и збирно прикаже као финансијска препрека са 25,3% одговора, финансијски моменат се учвршћује на другој позицији разлога.

Кроз полну структуру, жене истичу нешто већу заузетост за културне садржаје, чешће од мушкараца истичу материјалне разлоге за нередовну посету стављајући тај разлог на друго место. Мушкарци са друге стране материјалне разлоге стављају на четврту позицију, а у већем броју него жене истичу „недостатак интересовања“ и „неодговарајуће програме“.

На првом месту у свим испитиваним категоријама налази се „недостатак слободног времена“ као главни разлог непосећености културних садржаја. На другом месту у свим категоријама смењују се одговори „неодговарајући програми“ (код мушкараца, испитаника у најмлађим старосним категоријама (15-

39 година), и код свих образовних категорија), „материјални разлог“ (код жена и испитаника између 40 и 59) и „недостатак интересовања“ (код најстаријих испитаника).

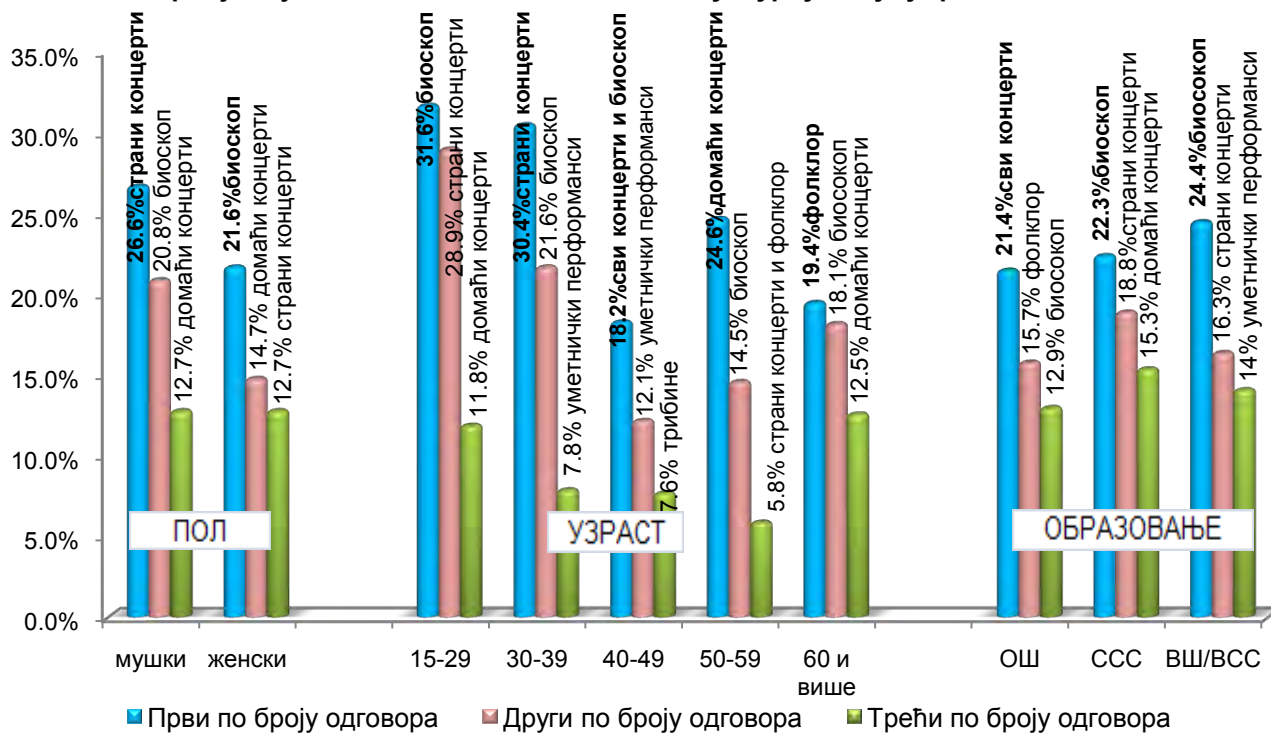
Приказ 93: Главни разлози због којих испитаници не посеђују чешће културне догађаје према полним, старосним и образовним категоријама

Грађани Сомбора би културну понуду најпре побољшали повећањем броја биоскопских садржаја, а затим концертима, најпре страних, па домаћих извођача. Културном понудом задовољно је 10,6% испитаника и у њој ништа не би мењали

Испитаници мушког пола највише желе концерте страних извођача а жене биоскопске садржаје. Најмлађи испитивани грађани Сомбора на прво место стављају филмске пројекције у биоскопу, испитаници у тридесетим и четрдесетим навише желе концерте страних извођача, с тим да они у четрдесетим подједнако желе и концерте домаћих извођача и биоскопске садржаје. Испитаници у педесетим највише желе домаће концерте, а најстарији фолклорне манифестације. Средње и факултетски образовани испитаници највише желе биоскопске садржаје, а основнообразовани концерте, и домаће и стране. На концертима Сомборци би највише желели да слушају поп и рок музику (37,4% одговора), затим концерте етно музике (13%), па фолк (12,2%), а потом и џез музичке програме (11,7%)

Приказ 95: Садржаји којима би испитаници обогатили културну понуду града⁵

⁵ Под страним концертима подразумевају се концерти страних извођача, а под домаћим концерти домаћих извођача

• Символи града⁶

Као највећи симбол града, грађани Сомбора истакли су зеленило. Иако се не ради о културном симболу, Сомбор је широм Србије познат по платанима и бођошима који га красе, а самим тим што је и од Сомбораца добио убедљиво највећи број одговора (27,3%), заслужује да се нађе на листи симбола. На другом месту нашла се зграда Жупаније са 11% одговора која је категорисана као споменик културе. Треће место заузело је сомборско Позориште (7,4% одговора), а од осталих установа као симбол препозната је и Галерија. Од манифестација као симбол Сомбора истакнут је *Сомборски котлић* који је 2009. године одржан тринаести пут. Ту „кулинарску“ манифестацију прати богат културни програм. На листи највећих симбола нашле су се и личности из културе које су биле везане за Сомбор, било рођењем било становањем: Милан Коњовић, Лаза Костић и Сава Стојков.

Табела 17: Првих 10 симбола града према одговорима испитаника

1	<i>Зеленило града које дају платани и бођоши</i>	6	<i>„Сомборски котлић“</i>
2	<i>Зграда Жупаније</i>	7	<i>Лаза Костић</i>
3	<i>Народно позориште</i>	8	<i>Галерија „Милан Коњовић“</i>
4	<i>Милан Коњовић</i>	9	<i>Сликара Сава Стојков</i>
5	<i>Фијакер</i>	10	<i>Главна улица града</i>

Фокус групе

Учесници у фокус групама у Сомбору задовољни су стањем у култури Града. Они наводе да Сомборци не оскудевају у културним садржајима, да је одговорност и привилегија бити становник Сомбора због културне баштине, као и да је, у поређењу са другим градовима у Србији, културна сцена у Сомбору веома развијена. Ипак, истичу да културни живот у Граду може бити бољи, занимљивији и организованији, како се културни програми не би преклапали. Уз то, наводе да је Граду потребно више догађаја за децу и омладину, као и великих, републичких манифестација и то музичких, али и оних које се баве савременом уметношћу.

Као занимљив културни садржај грађани истичу *Сомборско лето*, а Културни центар, Савремену галерију ликовне колоније *Ечка*, Позориште и Библиотеку наводе као установе културе које добро послују. Уз то добрим потезом сматрају реновирање Биоскопа, јер је Сомбор град који је раније организовао два филмска фестивала. Они сматрају да Културни центар у последњих неколико година организује *фантастичне програме* и да је носилац културних активности за децу и младе. С друге стране, као установу културе која би требало да унапреди своје пословање, виде Музеј. Учесници су веома задовољни и цивилним сектором који се бави културом у граду и наводе да је веома активан и развијен. Ипак, констатују да су, што се културе тиче, насељена места запостављена у односу на Град, као и да се више не води брига о аматеризму у култури, што је није био случај док се њиме бавила Културно-просветна заједница.

Као проблем учесници фокус група истичу незаинтересованост деце за културу и сматрају да их је у том смислу неопходно едуковати још у вртићима. Тренутно се образовање, у ужем смислу значења речи култура, заснива на ентузијазму појединих професора и то највише у основним школама, док се у средњим све завршава на секцијама, од којих је најактивнија драмска. Предлог грађана је да се унапреди сарадња школа и установа културе како би првенствено деца била редовно обавештена о културним програмима који се за њих организују, али и да се професори на неки начин подстакну да ученике чешће укључују у културне активности.

Када говоре о презентовању културних програма, грађани истичу да су задовољни количином информација које, путем електронских медија и интернет социјалних група, стижу до њих. На крају, учесници у фокус групама закључују да Граду недостаје место где би могли да добију информације о свим културним догађајима.

⁶ У обзир су узимани само симболи који представљају *културно-историјско* и *специфично* обележје града.

Цивилни сектор у области културе града Сомбора

Удружења која се у Сомбору баве културом има 11:

- ✓ Месна културно-просветна заједница „Стапар“, Стапар
- ✓ Месна културно-просветна заједница „Бездан“, Бездан
- ✓ Мађарска Грађанска касина
- ✓ Цепно позориште „Берта Ференц“
- ✓ Форум ромских невладиних организација
- ✓ Удружење грађана „Буњевачко коло“
- ✓ Сомборско певачко друштво
- ✓ Дечји оркестар „Амадеус“
- ✓ Часопис за културу и удружење „Кафка“
- ✓ Изворна група Кљајићево
- ✓ Изворна група Буковица

У Граду има 17 културно-уметничких друштава:

- ✓ Градско културно-уметничко друштво „Раванград“
- ✓ Градско културно-уметничко друштво „Сомбор“
- ✓ Културно-уметничко друштво „Ђурђевак“, Кљајићево
- ✓ Културно-уметничко друштво „Вук Караџић“, Чоноплга
- ✓ Културно-уметничко друштво „Арањ Јанош“, Чоноплга
- ✓ Културно-уметничко друштво „Никола Тесла“, Дорослово
- ✓ Културно-уметничко друштво „Мориц Жигмонд“, Дорослово
- ✓ Културно-уметничко друштво „Бодрог“, Бачки Брег
- ✓ Културно-уметничко друштво „Гаково“, Гаково
- ✓ Културно-уметничко друштво „Крила Буковице“, Риђица
- ✓ Културно-уметничко друштво „Доситеј“, Станишић
- ✓ Културно-уметничко друштво „Невен“
- ✓ Културно-уметничко друштво „Петефи Шандор“, Бездан
- ✓ Хрватско културно-просветно друштво „Силвије Страхимир Крањчевић“
- ✓ Хрватско културно-уметничко друштво „Владимир Назор“
- ✓ Културно друштво „Петефи Шандор“, Телечка
- ✓ Културно друштво „Немет Ласло“

Музику активно ствара 14 ауторских музичких група:

- ✓ Fade
- ✓ Zion Crew
- ✓ Неозбиљни песимисти
- ✓ Pop Ups
- ✓ Line Out
- ✓ Agitator
- ✓ Csihás Benő
- ✓ Dark Ocean
- ✓ Infidel
- ✓ P.R.S.O!
- ✓ Prazan Kazan
- ✓ Rich Bitch
- ✓ Unique
- ✓ Wicked Coffee Shoppers.

Мађарска Грађанска касина

Мађарска Грађанска касина основана је 1962. године.

• Просторни капацитети

Касина за рад користи сопствени простор.

• Програми

У оквиру Мађарско Грађанске касине функционише девет секција:

- ✓ певачка,
- ✓ ликовна,
- ✓ драмска,
- ✓ омладинска,
- ✓ забавишна секција,
- ✓ интернет секција,
- ✓ секција неговатеља мађарских народних обичаја за основношколски узраст,
- ✓ секција заштите споменика историје и културе сомборских Мађара,
- ✓ секција пензионера.

Касина поседује сопствену библиотеку, основану крајем XIX века.

• Чланство

Мађарска Грађанска касина броји око 300 чланова.

• Кадрови

У Касини пола радног времена ради један запослени.

• Буџет

Од 2007. године део финансија Касина добија из буџета Града, а остатак обезбеђује аплицирајући на пројекте.

• Проблеми

Као највећи проблем из Касине наводе недостатак финансијских средстава. Њени представници сматрају да је на нивоу Града потребно успоставити званичне критеријуме када је у питању финансирање из буџета.

Цепно позориште „Берта Ференц“

Цепно позориште *Берта Ференц* формирано је у јесен 2001. године као удружење грађана у циљу очувања вредности позоришног аматеризма, као и писане речи на мађарском језику.

• Просторни капацитети

Цепно позориште користи једну просторију коју закупљује.

• Програми

Позориште окупља аматере углавном са подручја Западно-бачког округа, функционише као путујући ансамбл, а представе изводи широм Војводине. Удружење је до сада обишло преко 20 места у Војводини.

Цепно позориште у Сомбору једном месечно организује *Сусрете*, културну приредбу коју у просеку посети око стотину људи.

• Чланство

Цепно позориште броји 158 почасних чланова.

• Кадрови

У Позоришту нема запослених.

• Буџет

Један део финансија Цепног позоришта *Берта Ференц* обезбеђује Град, део добија преко пројеката, а око 30% долази од продаје улазница.

• Проблеми

Недостатак новца је проблем у раду Позоришта, а његови представници наводе да је, што се аматеризма тиче, важно успоставити расподелу финансијских средстава у односу на резултате које имају удружења која се баве културом.

Форум ромских невладиних организација

Форум ромских невладиних организација основан је 2005. године и чини га седам ромских невладиних организација:

- ✓ *Romano khero* (Ромска кућа),
 - ✓ *Bahtale roma* (Срећни људи),
 - ✓ Културно просветно друштво Рома,
 - ✓ *Бели Голуб*,
 - ✓ Културно-уметничко друштво *Румунка* из Бачког Моноштора,
 - ✓ *Sigo ando them* (*Брзо у свет*) из Дорослова и
 - ✓ Удружење избеглих и прогнаних Рома из Бездана.
- Поред основне делатности, образовања Рома, бави се и културом.

• **Просторни капацитети**

Форум користи просторије у оквиру Месне заједнице.

• **Програми**

У оквиру културно-уметничког друштва *Румунка* постоји неколико секција:

- ✓ драмска,
 - ✓ грнчарска,
 - ✓ фудбалска,
 - ✓ шаховска и друге.
- Представници КУД-а наступају и ван граница Сомбора.

• **Чланство**

КУД има око 50 чланова.

• **Кадрови**

Форум у просеку има три хонорарна сарадника, док остали раде на волонтерској бази.

• **Буџет**

Удружење се налази на буџету Града.

Сомборско певачко друштво

Сомборско певачко друштво основано је 1870. године под именом Сомборска српска певачка дружина. У оквиру њега функционишу:

- ✓ Мешовити омладински хор *Iuventus cantat*, основан 1985. године који је често наступао у земљи и иностранству и освојио велики број награда,
- ✓ Дечји хор *Војислав Илић*.

Дечји оркестар „Амадеус“

Дечји оркестар *Амадеус* формиран је крајем 2001. године. Освојио је бројна прва места на републичким такмичењима и фестивалима у земљи и иностранству. Чланови оркестра су деца од седам до 17 година, а прати их оригинална инструментална поставка.

Градско културно-уметничко друштво „Раванград“

Градско културно-уметничко друштво *Раванград* основано је 2001. године. Окупља око 300 чланова свих узраста распоређених у пет секција:

- ✓ фолклорну,
- ✓ музичку,
- ✓ певачку,
- ✓ етно,
- ✓ драмску секцију.

Најактивнија је фолклорна секција која игра Игре из Бачке, Буњевачке игре, Мађарске игре, Влашке и Шопске игре, Игре из Шумадије, Игре из Врања, Игре из Македоније, Српске игре из Срема и Шокачке игре, Игре из Лесковца, Игре из Баната и Словачке игре.

Певачка секција обухвата женску и мушку певачку групу.

Градско културно-уметничко друштво „Сомбор“

Градско културно-уметничко друштво *Сомбор* ради од 1998. године, а настало је од КУД-а *Бразде*, основаног 1973. године. Друштво броји око 150 чланова у:

- ✓ фолклорној,
- ✓ певачкој,
- ✓ драмској секцији, и у
- ✓ народном оркестру.

Највише чланова броји фолклорна секција која је подељена по категоријама:

- ✓ предизвођачки састав (деца школског узраста),
- ✓ извођачки састав (средњошколци и студенти),
- ✓ ветерански састав.

Друштво је организатор Међународног фестивала дечјег фолклорног стваралаштва *Осмех Сомбора* и Међународног фестивала фолклорног стваралаштва.

Хрватско културно-уметничко друштво „Владимир Назор“

Хрватско културно-уметничко друштво *Владимир Назор* основано је са сврхом неговања културе и обичаја буњевачких и шокачких Хрвата (прела, дужионице, Пресветог Тројства, Св. Фране - дивојачког вашара и других).

Друштво функционише кроз неколико секција:

- ✓ фолклорну,
- ✓ ликовну,
- ✓ тамбурашку,
- ✓ драмску,
- ✓ шаховску,
- ✓ секцију за неговање културе Хрвата-Буњеваца и Шокаца.

Фолклорна секција је најстарија и има око 100 активних чланова подељених у три групе:

- ✓ дечју,
- ✓ прву поставу,
- ✓ ветеране.

Ликовна секција организује изложбе и ликовне колоније, док драмска ради у две групе. Старија група негује пучки театар кроз који чува хрватски језик и обичаје, а млађа група припрема дечје представе и приредбе за празнике.

Удружење грађана „Буњевачко коло“

Удружење грађана *Буњевачко коло* основано је 1921. године, а након паузе поново почиње са радом 2000. године. Удружење организује *Централну буњевачку дужијанцу* која се одржава након завршетка жетве и представља жетелачку свечаност са наступима фолклорних група, парадом фијакера, посвећењем хлеба и круне направљене од новог жита, као и *Буњевачко прело*.

Аматерска друштва

По принципу фокус група разговор је вођен са:

- ✓ Месном културно-просветном заједницом *Стапар* у оквиру које постоји фолклорна, изворна, певачка секција и удружење жена;
- ✓ Изворном групом *Кљајићево*;
- ✓ Изворном групом *Буковица*;
- ✓ Културно-уметничким друштвом *Невен*;
- ✓ Културно-уметничким друштвом *Ђурђевак*;
- ✓ Културно-уметничким друштвом *Вук Караџић* из Чонопље.

Културно-уметничка друштва у просеку имају око стотинак чланова. Сарадња међу њима најчешће се огледа у размени ношњи.

• Проблеми

Као највеће проблеме културно-уметничка друштва углавном наводе недостатак простора за одржавање проба и недостатак финансијских средстава за редовне програме и Смотре, а нарочито за обезбеђивање превозних средстава неопходних када су у питању наступи у земљи и иностранству.

Они као проблем истичу и то што у Граду нико не води рачуна о њима нити их промовише, а као пример наводе то што су за њих чули већином људи ван Сомбора, као и чињеницу да у граду не постоји конкурс на који би могли да аплицирају. Зато сматрају да је потребно да се уједине како би заједнички покушали да реше проблеме који их прате у раду.

Као решење проблема виде уступање простора који би користили за пробе, финансирање из градског буџета, обезбеђивање превозног средства и задуживање једне особе запослене у Културном центру како би их обавештавала о конкурсима, координисала њихов рад и ујединила их.

Музичке групе⁷

У Сомбору музику активно ствара 14 ауторских музичких група, док је разговор по принципу фокус групе вођен са пет у том ренутку доступних:

- ✓ *Fade*
- ✓ *Zion Crew*
- ✓ *Неозбиљни песимисти*
- ✓ *Pop Ups*
- ✓ *Line Out*
- ✓ *Agitator*
- ✓ *Csihás Benő*
- ✓ *Dark Ocean*
- ✓ *Infidel*
- ✓ *P.R.S.O!*
- ✓ *Prazan Kazan*
- ✓ *Rich Bitch*
- ✓ *Unique*
- ✓ *Wicked Coffee Shoppers.*

Сомборски музичари пробе одржавају у сопственим домовима и музичким студијама.

Музички састави у просеку броје пет чланова и имају између 20 и 30 година.

Како би обавестили публику о својим наступима *бендови* користе плакате и социјалне групе на интернету (youtube, myspace, facebook...).

Представници музичких група неколико пута су аплицирали на конкурсе у Граду, али до сада им ниједан пројекат није одобрен.

Бендови су заједнички снимили документарни филм о музичкој сцени у Сомбору.

• Наступи

Музички састави у Сомбору наступају у кафићима и клубовима, често учествују на фестивалима у земљи, а свирају и у иностранству.

Фестивали на којима наступају су:

- ✓ *Бодрог фест,*
- ✓ *Сомборско лето,*
- ✓ *Exit...*

Неколицина бендова учествовала је на *Hello* такмичењу.

• Тонски записи

Већина *бендова* има демо снимке, неколицина је снимила један или два албума, а тонски записи свих музичких састава налази се на компилацији сомборских *бендова*.

• Техничка опремљеност

Сви музички састави располажу неопходним инструментима, али не и музичком опремом.

• Финансирање

Музичари се финансирају из сопствених средстава, а мали део обезбеђују од продатих карата.

⁷ С обзиром на то да не постоји званична евиденција о постојању и стваралаштву музичких група у граду, као ни системско вођење рачуна о њима, све информације прикупљене су на терену.

• Проблеми

Као највећи проблем представници музичких група наводе да је тешко заказати наступе у већим градовима Србије, а нарочито у Београду, јер се у њему промовишу локални *бендови*, а не и они из унутрашњости.

На локалном нивоу као проблем наводе недостатак простора за пробе, а сматрају да би било добро када би тај простор био у оквиру Културног центра.

Они сматрају да је *бендовима* потребно дати више простора како на националним тако и у локалним телевизијама и радио станицама, како би се промовисала музичка сцена.

Представници музичких састава истичу да их у раду омета и то што када закажу наступ у иностранству морају да плате високе цене лиценци.

Градске манифестације

- **Књижевне:** Библионет, Вељкови дани
- **Ликовне:** Ликовна јесен
- **Музичке:** Певачке радионице, Годишњи концерт великог народног оркестра, Годишњи концерт певачких група, Годишњи концерт културно уметничког друштва *РАВАНГРАД*, Годишњи концерт дечијих ансамбала, Међународни фестивал дечијих хорова, Међународни фестивал омладинских хорова
- **Музичко-сценске:** Општинска смотре фолклора, Покрајинска смотра музичког стваралаштва деце
- **Позоришне:** Бездански позоришни дани, Позоришни маратон
- **Комплексне:** Сомборски котлић, Бодрог фест, Шарени свет, Сомборско лето
- **Остале:** Међународна изложба савеза Љубитеља ручних радова Војводине

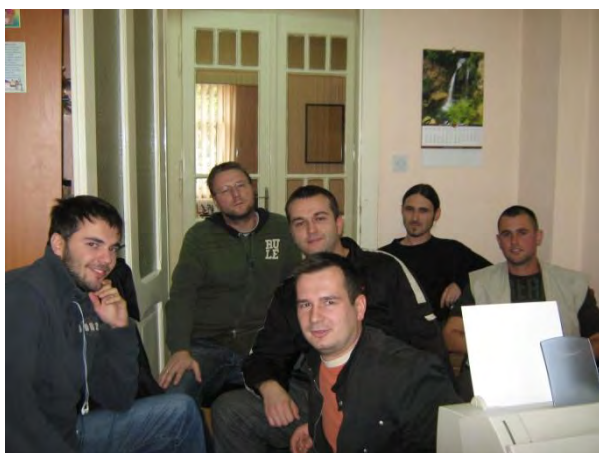
Панорама Локалних културних политика СОМБОР

Локална управа

Градски музеј

Музичке групе

Фокус група

Народно позориште

Галерија Милан Коњовић